

Mayıs - Haziran 2019

ISSN: 1306 - 3731

Fiyatı : 10 TL.

14.
YIL

Akpınar

81.
SAYI

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Kuruluş T. : 01.01.2006

Kurucusu : İsmail ÖZMEL

DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL DOSYASI

DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL'UN
MISRALARINA YAKLAŞMA

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

MİLLÎ DESTAN ŞAİRİ
BASRİ GOCUL VE OĞUZLAMA

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI

TÜRK MİLLÎ DESTANI
“OĞUZLAMA” VE BASRİ GOCUL

Abdullah SATOĞLU

ŞAİR BASRİ GOCUL,
OĞUZLAMA'YLA EBEDİ HAYATIN
SIRLARINI MI ARIYORDU?

İsmail ÖZMEL

- Doğan HIZLAN
- Ramis KARABULUT
- Abdulkadir GÜLER
- Adil İZCİ
- Hayrettin DURMUŞ
- Kerem YILMAZ

- Ali İhsan KOLCU
- Borlu Ozan Aşık Sefai
- İsmail Adil ŞAHİN
- İsmet ALPASLAN

Akpınar

14
YAŞINA
GİRDİ

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Murat SOYAK
Nevzat TOPAL

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Em. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Tanesi : 7 TL
Yıllık Abone Bedeli: 70 TL
Resmî Abone Bedeli: 150 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 50 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)
Banka Hesap No : Yapı Kredi Niğde Şubesi
İban : TR83 0006 7010 0000 0061 2945 53

GRAFİK & TASARIM

Hüseyin BİLEN

**BASIM YERİ
KARAN OFSET**

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmıyın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL'UN
MISRALARINA YAKLAŞMA
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
- 7 MİLLÎ DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL VE OĞUZLAMA
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI
- 13 TÜRK MİLLÎ DESTANI
"OĞUZLAMA" VE BASRİ GOCUL
Abdullah SATOĞLU
- 17 ŞAİR BASRİ GOCUL,OĞUZLAMA'YLA EBEDİ
HAYATIN SIRLARINI MI ARIYORDU?
İsmail ÖZMEL
- 25 TANRI'YA YAKARIŞ
Basri GOCUL
- 25 AYRILIK
Basri GOCUL
- 26 RÜZGÂR
Ali İhsan KOLCU
- 26 ZAFERE DOĞRU
Borlu Ozan AŞIK SAFAİ.
- 27 GAZEL
İsmail Adil ŞAHİN
- 28 RÜZGÂR HEP BÖYLE ESMEZ
İsmail ÖZMEL
- 29 DERGİ ÖZEL SAYILARI
Doğan HIZLAN
- 31 ÇORAK EDEBİYATIMIZI YEŞERTEN
HİKÂYECİ ÖMER SEYFETTİN
Hayrettin DURMUŞ
- 33 DERKENAR
İsmet ALPASLAN
- 34 ROMANLARINDAKİ ŞAİR SEVİNÇ ÇOKUM
Doç. Dr. Ramis KARABULUT
- 39 ÖLÜMÜNÜN 40. YILINDA İHSAN HİNÇER'İ ANMAK
Abdülkadir GÜLER
- 41 NİĞDE VE BEN
Adil İZCİ
- 43 AYDINLIK
Kerem YILMAZ
- 44 NİĞDE SANAT GALERİSİ AÇILDI

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

DESTANLAR BİR TARİH VE KÜLTÜR HAZİNESİDİR

Türk Destanları Türk milletinin hafızasıdır. Tarihin bilinmeyen veya az bilinen dönemlerinden, tarihi devirlere kadar, yaşanmış, bütün bir milleti veya milletin bir dairesini etkileyen ve zaman içinde bütün bir millete mal olmuş şifahi ve manzum menkıbelerdir. Önceleri dilden dile anlatılarak gelen ve sonra milli hafızadan derleyen, yazıya döken araştırmacıların, destancıların tekrarı ile günümüze kadar ulaşan bu hikayelerin milletlerin tarihinde önemli bir yeri vardır.

Türk Milletinin hafızasında estetik ve milli yapısı kurulmuş ve bir yöneticinin veya bir bilgenin isteği üzerine yazılı hale getirilen destanlar, başlı başına bir zenginliktir. Yeni yetişen nesillerin bu destanları okuyarak tarihlerine ve kahramanlarına ve onların yaşantılarında uydukları ahlaki, ailevi ve toplumsal kuralları, milli bütünlük ve kahramanlık gibi duyguları bugün için de önemle üzerinde durulması gereken özelliklerdir.

GÜNÜMÜZDEKİ TÜRK DESTANLARINDAN BAZILARI:

- Haluk Nihat Pepeyi'nin kaleme aldığı Kurtuluş Savaşı Destanı,
- Turgut Özakman'ın 'Şu Çılgın Türkler" adlı destanı,
- Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çanakkale Destanı,
- F. H. Dağlarca'nın Üç Şehitler Destanı,
- Ceyhun Atıf Kansu'nun Sakarya Meydan Savaşı destanı,
- Mehmet Akif Ersoy'un Çanakkale Şehitlerine Destanı,
- Yahya Kemal Beyatlı'nın Mohaç destanı
- Nazım Hikmet Ran'ın, Kuvvayı millie Destanı.
- Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu. **A-** Gençosman Destanı, **B-** Malazgirt Destanı, **C-** Bozkurtların Destanı, **Ç-** Alp Erenler Destanı.
- **Basri Gocul. Türk Milli Destanı Oğuzlama.**

Ortak özellikleri Türk milletinin hayatından bir safhayı anlatması, insanüstü kahramanlara, simgelere, yol gösterici bilgelerin ağzından anlatılan (naklolunan) veya Ergenekon gibi tarihi gerçekliği olan bir olayı, demirden dağın eritilerek Ergenekon'dan çıkışı anlatması gibi, müşterek hafızanın imalatlarından birisinin yazıya dökülerek unutulmaktan ve kaybolmaktan kurtulmasıdır.

Bu sayımızı, Dede Korkut Hikâyelerini nazma çeken destan şairi BASRI GOCUL'a ayırdık. 35 yıl süren azimli ve kararlı bir çalışmayla meydana gelen destan, edebiyatımıza bir temel eser olarak armağan edilirken, şairi Basri GOCUL'un ruhunu da şad ettiğimize inanıyoruz. Nur içinde yatsın, ona şükran borçluyuz.

Diğer yazıları ve şiirleri de beğenerek okuyacağınızı umuyoruz.

Gelecek sayılardan birisini **DEDE KORKUT**'a ayırmayı düşünüyor ve yazılarınızı bekliyoruz.

Yeni sayılarda buluşmak dileği ile. Sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

İsmail ÖZMEL

DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL'UN MISRALARINA YAKLAŞMA

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Basri Gocul'un Oğuzname adını verdiği çalışması alanında bir eşi daha bulunmayan bir çalışmadır. Günümüzde destan şairi olarak bilinen, anılan ve tanınan bazı adlar daha vardır. Ben merhum Gocul'un yanına bir de merhum Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nu da ekliyorum. Bu merhumların şiirlerini okudukça kendimi sanki Korkut Ata'nın duygularıyla dolup taşıyorum, yunup gençleşiyorum, uçup kanatlanıyorum.

Çocukluğumun ilk okumaları evimize giren günlük gazeteler üzerinden gerçekleşmişti. O yılların renksiz ve altı veya sekiz sayfalık İstanbul ve Ankara gazetelerinin ötesinde bir de Konya'mızın dört sayfalık yerel gazeteleri vardı. Aklımda kalanlar; Babalık, Ekekon, Selçuk, Yeni Konyave Yeni Meram'dır. Konya gazetelerinin özellikle önceleri Ekekon ve onun kapanmasından sonra Yeni Konya evimize gelenler arasında yer alırdı. Bir ilkokul öğrencisi olarak bu gazetelerin yer verdiği haberlerin bütünü okumak elbette olacak şey değildi. Çocuk dünyama seslenen bazı haberlere eğilirdim. O yıllarda Konya gazetelerinde fotoğraf görmek de imkânsızdı. Boyutları günümüzdekilerden biraz daha küçük olan bu gazetelerde benim ilgimi çeken yazılar arasında, inanmayacaksınız ama, öğretmen atamaları ve yükseltilmeleri, öğretmenler ilgili kanun teklifleri ve onların dernekleriyle ilgili haberler öne çıkardı. 'Hiç mi spor haberlerine eğilmezdin Sakaoğlu?' dersiniz derim ki, 'Olmayan haberlere nasıl eğilebilirim ki?' İstanbul gazetelerinin hafta arası sayfaları bile minik spor haberleriyle yetinirdi.

Ama arada bir iç sayfalarda, daha açıkçası dört sayfalık gazetenin ikinci sayfasında bazı şiirler de yer alırdı. Bu şiirlerden bazıları, Konyalı Âşık Mehmet Ağa'nın (Yakıcı) destanları olurdu. Bir de, onun şiirlerine hiç benzemeyen, farklı yapıda ve konudaki küçük şiirler ilgimi çekerdi. Âşık Yakıcı yaz aylarında mahallemizdeki bağ evinde yaşadığı için onu biliyor, hatta tanıyordum. Ama öbür şair? Ne o güne kadar Basri adını işitmiş veya bir yerde okumuşluğum var, ne de Gocul gibi o yaşımın tuhaf karşılayacağı bir soyadı

okumuşluğum var. Ama Basri Gocul'un pek de inceliğine ulaşamadığım küçük şiirlerini okur geçerdim.

Üniversite hocası olup da edebiyatın geniş kanatları altına girince gördüm ki bu şairimiz şiirlerini yazdıktan sonra değişik yerlere gönderiyor, yayımlanmasını sağlıyordu. Nitekim uzun yıllar sonra onun şiirlerini Türk Folklor Araştırmaları dergisinin sayılarında aralıklarla yayımlanmış olarak görmem de bu görüşümün bir sonucudur.

Benim destan şairlerimin sayısı oldukça fazladır. Ancak bunların destan kavramları birbirinden farklıdır. Bir Halil Karabulut ile bir Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu başarılı adlardır ama ben onları aralarında fark olan kulvarlarda eser veren adlar olarak anarım. Ya Gocul? O da farklı bir mısra mimarıdır.

1998 yılı Dede Korkut Yılı ilan edilmişti. Bir akşam, fakültemiz mensuplarının toplu yemeğinde dekan olan zat dileklerimizi dinlemeye başladı. Ben de söz alarak, önümüzdeki yılın Dede Korkut Yılı olarak ilan edildiğini, bizim, üyesi olduğum Türk Dil Kurumu ile ortak bir toplantı düzenleyebileceğimizi dile getirdim. Bu dileğim kabul gördü, bir süre sonra bütün hazırlıklar başladı.

Ben de, onca yıldır Dede Korkut Kitabı üzerinde çalıştığım için bir kitap hazırlamaya karar verdim ve gelişen günlerde tamamladığım bu çalışmam rektörlükçe yayımlandı: Dede Korkut

Kitabı / İncelemeler-Derlemeler-Aktarmalar I-II, Konya 1988, XV-1030-IV s.

Bu çalışmamı hazırlarken Dede Korkut Kitabı'nda yer alan 12 boyun nazma çekilmiş olanlarını da gündeme taşıdım. Ele aldığım boylardan biri Dresden'de ikinci boy olan Salur Kazanun evi Yağmalandığı Boy idi. Bu boy Vatikan nüshasında ise Hikâyet-i Salur Kazanun Evi Yağmalandığıdır adıyla üçüncü boy olarak yer almaktadır.

Aşağıda küçük bir değerlendirmeye yer verilecektir. Bu Boy'umuzun başı bir karşılaştırmının konusu olacaktır. Ancak burada şöyle bir yöntem uygulayacağız: Boy'un başlangıcını Gocul'un başlangıcı ile ele alacağız. Bu işi yaparken şairin asıl yazılı metinden ne kadar yararlandığı belirlenirken varsa eklenen yerler de dikkate alınacaktır. Elbette yazılı bir metnin şiire konu edilirken beklenen bazı farklılıkların olacağı unutulmamalıdır.

Önce Prof. Ergin'in ilk baskısından alınan mensur bölüm, sonra ise Gocul'un manzum parçasına yer verilecektir.

DEDE KORKUT KİTABI'NDAN ALINAN BÖLÜM

Bir gün Ulaş oğlu, tülû kuşun yavrusı, beze miskin umudı, Amık suyunun aslanı, Karaçuğun kaplanı, konur atun iyesi, Han Uruzun ağası, Bayındır Hanun güyegüsü, Kalın Oğuzun devleti, kalmış yiğit arhası Salur Kazan yirinden turmuş-idi. Toksan başlu ban ivlerin kara yirün üzerine dikedürmüş-idi. Toksan yirde ala kalı ipek

döşemiş-idi. Seksen yirde badyalar kurulmuş-idi. Altun ayak surâhiler düzilmiş-idi. Tokuz kara gözlü, hub yüzlü, saçı ardına örölü, gögsi kızıl dügmelü, elleri bileğinden kınalu, parmakları nigarlu, mahbub kâfir kızları kalın oğuz biglerine sağrak sürüp içerlerler-idi. İçüp içüp Ulaş oğlu Salur Kazanun alnına şarabun itisi çıktı. Kaba dizi üzerine çökdi ayıtdı. (D 35-36)

BASRİ GOCUL'DAN ALINAN BÖLÜM

Kanlı Oğuzeli'nde büyük küçük herkesi
Övgücüsü eyliyen kalmış yiğit arkası

Ulaşoğlu Kazan Bey doğrularak yerinden
Ak renkli, doksan başlı kocaman
evlerinden

Birini diktirmişti kara yer üzerine.
Düzülen her şölende olduğu gibi yine

Doksan yere ipekli halılar serilmişti;
Beyler adlı adınca noksansız derilmişti.

Ellerine bilekten beri kına yakınmış,
Perçem, zülûf düzerken aynaya çok
bakınmış

İçlerinde akçalar, sarışınlar, yağızlar
Bulunan ardıç boylu tutsak ayağcı kızlar

Som altın sağraklarla şarap sunuyorlardı.
Eğlenir olanlarda yaygın bir sevinç vardı.
(SS II 725)

Dede Korkut Kitabı ağırlıklı olarak nesir diliyle yazıya geçirildiği için nazma çekilmesi aşamasında bazı eksiltmeler olabileceği gibi kelimelerin de eş veya yakın anlamlılarıyla değiştirilmesi de doğal karşılanmalıdır. Hatta şair, nesrin yazıya katacağı esneklikten de vaz geçerek bazı unsurları, özellikle bir süs gibi algılanılabilecek bölümleri de almayabilir.

Dede Korkut Kitabı'nda hemen baş taraflarda yer alan Ulaş Oğlu ifadesinin devamı üç satır sonra Salur Kazandiye tamamlanırken Gocul'da ikisi birden, bir bütün olarak, Ulaşoğlu Kazan Bey şeklinde ve Salur'suz olarak görülüyor.

Toksan başlı ban evleri ifadesi nazma çekilirken doksan başlı kocamanevleri şeklini almıştır. Alan dışı kişilerin ban evleri söyleyişini bilemeyecekleri düşünülerek bu söyleyişe anlaşılabilir bir şekil verilmiştir.

Kâfir kızlarının tanıtılması da dikkati çekecek bir özellik göstermektedir. Dede Korkut Kitabı'nda uzun uzun anlatılan bu güzellerin özellikleri Gocul'da aza indirilmiş, belki de mısra sayısı ve yapısı göz önüne alınarak bu yola gidilmiştir:

... Tokuz kara gözlü, hub yüzlü, saçı ardına örölü, gögsi kızıl dügmelü, elleri bileğinden kınalu, parmakları nigarlu, mahbub kâfir kızları kalın oğuz biglerine sağrak sürüp içerlerler-idi.

Ellerine bilekten beri kına yakınmış,
Perçem, zülûf düzerken aynaya çok
bakınmış

İçlerinde akçalar, sarışınlar, yağızlar
Bulunan ardıc boylu tutsak ayağcı kızlar

Som altın sağraklarla şarap sunuyorlardı.
Eğlenir olanlarda yaygın bir sevinç vardı.

Burada söyleyeceğim şey, hem Dede Korkut Kitabı'nı yazıya aktaran kişi, hem de Gocul, kendi dönemlerinin ve kendi anlayış ve zevklerinin birer sonucu olarak bu ifadelere baş vurmuşlardır. İnanıyoruz ki bu söyleşileri başka şairlerimizin ele almaları daha da farklı olacaktır.

Burada asıl dikkat etmemiz gereken nokta şairlerin asıl metnin ruhunu tam anlamıyla yansıtmaya çalışmış olmalarıdır. Özellikle son örneğimizde gördüğümüz farklılıklar, belki de yirminci yüzyılın insanına Dede Korkut Kitabı'ndaki ifadelerin daha anlaşılabilir bir şekilde sunmaktan kaynaklanmaktadır. Bunun böyle olması da kaçınılmazdır. Ancak günümüzde hiç kullanılmayan kelimelerin mesela sağrak'ın aynen yer alması düşündürücüdür. İsterseniz onu da şairin emeğinin bir karşılığı olarak kabul edebiliriz.

Destanlar, sakladıkları veya barındırdıkları ruhları koruyabildikleri sürece kelime değişikliklerinden rahatsız olmayacaktır. Zaten bize destanları sevdiren kelimelerin arkasına saklanmış konuları ile vermeye çalıştıkları ruhlarıdır.

Basri Gocul'un Oğuzname adını verdiği çalışması alanında bir eşi daha bulunmayan bir çalışmadır. Günümüzde destan şairi olarak bilinen, anılan ve tanınan bazı adlar daha vardır. Ben merhum Gocul'un yanına bir de merhum Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nu da ekliyorum. Bu merhumların şiirlerini okudukça kendimi sanki Korkut Ata'nın duygularıyla dolup taşıyorum, yunup gençleşiyorum, uçup kanatlanıyorum.

Hepsinin ruhu şâd olsun (Konya 01 Haziran 2019, Cumartesi)

Xxxx**Kısaltmalar****D: Dresden****nüshası, Muharrem
Ergin yayını, Ankara
1958.****SS: Saim****Sakaoğlu, Dede Korkut
Kitabı / İncelemeler-
Derlemeler-
Aktarmalar II, Konya
1988, 725.**

MİLLÎ DESTAN ŞAİRİ BASRİ GOCUL VE OĞUZLAMA

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI

*Ey kahraman soyum! Öğün,
Eşin yok altında göğün!*

Sonuç olarak Türklüğün millî destanını büyük bir gayret ve şevkle yazarak necip Türk Milletine armağan eden Basri Gocul, haklı olarak “Millî Destan Şairi” vasfını fazlasıyla hak eden bir şairdir. Böylesine değerli bir destanı vücuda getirmesine rağmen Basri Gocul’un hak ettiği yere ulaşamamış güçlü bir şair, çalışkan bir vatansever olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir.

Destanlar, milletlerin hayatında büyük yankılar uyandırmış tarihi olayların, çağdan çağa gelişmiş ve halkın muhayyilesinden çıkan yeni unsurlarla zenginleşmiş, millî ülkülerle donanmış manzum eserlerdir.

Destanlar, anonim halk edebiyatımızın tarihî şuur ve millî kültüre kök oluşturan ürünleridir. Varlıklarını av merasimleri ve yuğ törenlerine kadar götürebildiğimiz bu tür, Türk yaşayışında ozan, kopuz ikilisiyle beraber takip edilebilmektedir. Destan bir milletin milliyet olma vasıflarını ve geçmişindeki büyük olayları halkın bakış açısıyla ele alıp kopuzla dillendiren, yaşayan, gelişen ve ozanlar elinde büyüyen bir türdür (Odacı, 2016: 223-224).

Hüseyin Nihal Atsız, millî destanların teşekkülü için üç önemli aşamanın olduğunun gerekliliği üzerinde durmuştur:

1. Destanî ruhlu bir milletin muhtelif devirlerdeki maceralı hayatını halk şairleri ufak parçalar halinde söyler.
2. Milletin tamamını ilgilendiren bir hadise, bu muhtelif destan parçalarını bir mihver etrafında toplar.
3. Nihayet millette büyük bir medenî hareket olur ve o sırada çıkan münevver bir halk şairi bu parçaları toplayarak millî destanı yaratır (Atsız 1992: 278).

Destanlar bu özellikleriyle milletlerin geçmişine kök salmış, geleceğine ayna olan, millet olma şuurunu kazandıran en eski türlerden birisidir. Sözlü edebiyat geleneğinin bir mahsulü olan destanlar, millî kimliği bulunan milletlerin zorlu yaşam mücadeleleri ve kahramanlık olaylarının kuşaklararası aktarımında

tohumlanır, halkın hayal gücü, hafızası ve zekâsıyla filizlenir ve onu tespit edip yazıya geçiren destan şairinin kopuzuyla dile gelip ürün verir. Destanlar hem tarihi hem de edebiyatı besleyen en köklü türler olarak dil ve edebiyat eğitiminin en sık başvurulması gereken metinleridir. Destanlar millî kimliği olan bireyler yetiştirerek bir milletin geleceğine yön verir, yaşattıkları millî değer ve coşkularla devletlerin politik amaçlarında güçlü silahlar olarak kullanılırlar (Odacı, 2016: 225).

Destanların nesilden nesile intikali millî ruhun varlığıyla izah edilebilir. Birçok millet milli destanlarını toplayıp onları işlemiş ve millî ruhu ayakta tutabilmek için destanlardan istifade etmiştir. Önce destanlar ilmi bir şekilde tetkik edilmiş, daha sonra yazar ve şairler tarafından bu millî destanlar halka intikal ettirilmiştir (Gocul 2000: 27). Dolayısıyla dilimizin kendine has özelliklerini, şiirimizin ilk örneklerini oluşturan, söz varlığımızın kaynaklarından biri olan destanlarımız üzerinde her türlü çalışma büyük önem taşımaktadır.

Türk destanlarının nazma çekilmesi konusunda pek çok şairimiz dikkat çeker. Ziya Gökalp'la başlayan destanlarımızı nazma çekme süreci, Hilmi Ziya Ülken, Rıza Nur ve Hüseyin Nihal Atsız'la devam etmiştir. Türk destanlarını nazma çeken en tanınmış destan şairi Elazığ'ın Ağın ilçesinden Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'dur. Niyazi Yıldırım

Gençosmanoğlu'dan daha önce Türk destanlarını nazma çekmeye başlayan kişi ise hiç şüphesiz Basri Gocul'dur. Ancak Basri Gocul, Gençosmanoğlu kadar popüler ve herkes tarafından tanınan bir şair olamamıştır. Özellikle Hüseyin Nihâl Atsız'ın Orkun Dergisi'nin 1951 yılındaki 34. sayısında Basri Gocul ve eserinden övgüyle bahsetmesinden sonra Gocul, edebiyat dünyasında daha çok adından söz ettirmeye başlamıştır.

Oğuzlama adlı eserine geçmeden önce "Basri Gocul kimdir?" sorusuna cevap vermek yerinde olacaktır.

Basri Gocul, 15 Mart 1910 tarihinde Tekirdağ'ın Çorlu ilçesi Muhittin mahallesinde doğmuştur. Babası "Uzun" lâkabı ile tanınan Arif Ağa, annesi Hamide Hanım'dır (Özmel, 2009: 595). Babası çevresinde sevilen, iri vücutlu, sert huylu, saf kalpli, nükteci bir kişiliğe sahiptir. Okuma yazması yoktu, fakat görmüş, geçirmiş, irfan sahibi birisidir (Gocul, 2000: 5). Kendisi; dört erkek, iki kız olan

altı kardeşten beşincisidir. Basri Gocul, ilköğrenimini Şücaeddin Zükûr Mektebinde, ortaöğrenimini 1927 yılında Edirne Ziraat Mektebinde tamamlamıştır. Fakat ailevî ve maddî sebeplerden ötürü yüksek öğrenime başlayamamış ve hayata erken atılmak zorunda kalmıştır (<https://turanotagi.com/basri-gocul/>). Edirne Ziraat Mektebinde okurken dil ve folklor araştırmalarıyla ilgilenmeye başlayan Gocul, okumuş, yazmış, silmiş ve tekrar yazmıştır. Bu konu ile ilgili İsmail Özmel'e "Bir elin yazacak; diğer elin silecek. Ta ki doğruyu ve güzeli yakalayınca kadar..." demiştir (Özmel, 2009: 595).

Çalışma hayatına 27 Eylül 1927'de Tekirdağ'ın Saray ilçesine bağlı Edir köyünde öğretmen olarak başlamıştır. Öğretmenliği destan çalışmalarını daha rahat yürütmede yararlı olacağını umarak yeğlemiştir (Sefercioğlu, 2007: 83).

1934 yılında Ulviye Hanım'la evlenmiş, bu evlilikten iki erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. 1935 doğumlu Tancıl, 1936 doğumlu oğlunun ismi Kemalist'tir (Gocul, 2000: 6).

1938 yılından sonra öğretmenlik yaptığı Bolu ilinin ilçe ve köylerde araştırma, derleme ve "Oğuzlama" adını verdiği destanın yazılması çalışmalarını sürdürür.

1950 yılında Göynük'teki Akşemsettin türbesi muhafızlığına tayin edilmiştir. Cumhuriyet tarihinde ilk defa bir türbeye türbedar tayin olunuyordu. 1954 yılında

Niğde Müze Müdür vekilliğine atanmıştır. 1957 yılında Niğde Valiliğinin yazılı emriyle köy öğretmenliğine döndürülmüştür (Özmel, 2009: 597). Ayını yıl Milli Eğitim Bakanlığınca "Kahramanlık Günleri Tertipçisi" olarak görevlendirilmiştir. Bu görevde öğretmen okullarında kahramanlık günleri düzenlemiş ve yönetmiştir. 1961 yılından sonra hizmet hayatını Niğde ve Bursa müzelerinde yaparak sürdürmüştür. Bursa'daki Balaban Bey İlkokulu öğretmeni iken 28 Mart 1969'da kendi isteğiyle emekli olmuştur (Sefercioğlu, 2007: 83). Gocul, 09 Ocak 1976 Cuma günü uçağa varmıştır. Bursa'daki emir Sultan kabristanına defnedilmiştir. Mezar taşında kendi yazdığı şu beyit yer almaktadır:

Sevinçsiz yaşatılmış şehnameci bir şair,

Bu mezara gömülmüş bulunuyor, zair!

Edebî hayatına 1936 yılında kızıl şair (!) Nâzım Hikmet'e sert bir hücum olan "Bir Nâra" kitapçığı ile başladı. Bunu "Apaçık" ve "Aydın Yaylalarında" adlı k i t a p l a r i z l e d i

(<https://turanotagi.com/basri-gocul/>). Sonraki yıllarda şiir çalışmalarının bütün ağırlığını millî destanın yazılmasına verdiği için şiir yazmayı bir yana bıraktı.

Türkçü bir şair olan Gocul'un (Sefercioğlu, 2007: 84) 1937 yılından itibaren bilhassa milliyetçi dergilerde imzası görülmeye başlanır (Gocul, 2000: 6). Özellikle Filiz, Türkeli, Orkun, Gurbet,

Türk Yurdu, Erciyes, Aras, Tanrıdağ, Ürün, Doğu, Ülkü, Türk Sanatı, Kopuz, Serdengeçt gibi milliyetçi dergilerde (Sefercioğlu, 2007: 84) şiirlerini ve destan parçalarını yayımlamıştır.

Gocul, büyük sıkıntılara, eza ve cefalara katlanarak yazdığı, kendisine;

Sessiz sessiz yaşasaydım ben de keşki,

Ne mübarek belâ imiş "millet aşkı"

dedirten büyük eserini tamamladıktan sonra da manzum özdeyişler, kendi çabası ile öğrendiği Arapça, Farsça ve Çağatay Türkçesi ile ünlü İslâm şairlerinden yaptığı manzum çevirileri yayımlamıştır.

Mevlâna'nın eserlerinin Farsça asıllarından çevirdiği şiir, rubaî ve beyitleri; Mezarlıkta Şarkı Söyleyen Adam (19..), En Güzel Şiirleriyle Mevlâna (1969), Eşsiz Tanrıca Şair Mevlâna'dan Seçme Şiirler (1970), Mevlana'nın En Güzel Şiirleri (1970), Tanrı Aşkı (1970), Mevlâna'dan Rubailer (1971), Neler Demedim (1971), Çağırış : Mevlâna'dan Şiirler (1971), Avuç Avuç Topla Beni (1971), Âşıklar (1971) adlı kitapçıklarında toplamıştır. Ayrıca Muhammed İkbal'den çevirdiği rubaîleri Tûr Lâlesi (1970), başka şiirleri Pakistan Millî Şairi İkbal'in Hikmetli Şiirleri (1970); Sandor Petöfi'den çevirdiklerini En Güzel Şiirleriyle Petöfi (1970) adlarıyla yayımlamıştır. Manzum duruma getirdiği değişik konulu özlü sözleri; Manzum Vecizeler (1965), Altmış Vecize (1966), Mânâ Hazinesi (1966), Söz

Hazinesi (1966), Özlü Sözler (1966), Seçme Konular (1969), Özlü Konuşmalar (1969), Özlü Düşünceler (1969), Özlü Beyitler (1969), Nazımlaştırılmış Vecizeler (1969), Hikmetli Beyitler (1969), 75 Manzum Vecize: En Güzel Örnekler (1969), Değerli Düşünceler (1969), Beyitlerle Vecizeler (1969), Büyüklerin Sözleri veya Sözlerin Büyükleri (1970) adlarıyla yayımlamıştır. Bunların yanında bir de yergi eserciği çıkarmıştır: Sayın Besim Atalay, Benimle Etmiş Alay (1953). Eserlerin yayınlanış yıllarına bakılarak kestirilebileceği gibi, bütün bu yayınlar 1-3 formalık kitapçıklardır. Anlaşıldığı kadarı ile şairimiz onların hemen kamuoyuna ulaştırılması için bu yolu seçmiştir. Her halde, çok sınırlı olan malî imkânlarının çok sayfalı kitaplar yayınlamaya elverişli olmayışını göz önüne almış olmalıdır. Millî Kütüphane kayıtlarına göre böyle yayınların sayısı 70'e yakındır. Gocul manzum özdeyişlerde ve beyit çevirilerinde, adının başına, çoklukla, "Böyleleştiren" anlatımını koymuştur (Sefercioğlu, 2007: 84)

Basri Gocul'a asıl ününü kazandıran eseri "Oğuzlama" adlı eseridir. Gocul, ömrü boyunca büyük bir sabır ve feragat, derin bir şevk ve heyecanla yazdığı, gönlü büyük sevgiyle dolu soyuna en büyük armağanı olan ve 12521 mısradan oluşan, "Oğuzlama" adını verdiği "Türk Millî Destanı"nı tamamladıktan sonra ölümsüz bir eser olarak Türk edebiyatı tarihine geçmiştir. Bu dev eserden dolayı

Basri Gocul da “Millî Destan Şairimiz” olma vasıf ve şerefini kazanmıştır (Gocul, 2000: 7). Türk destanını nazma çekmek için yalnız şairliğin yetmeyeceğini, destanın ruhuna da nüfuz etmek gerektiğini iyice takdir eden Basri Gocul, millî destanlar üzerindeki yazıları dikkatle okumuş, onu iyice kavramıştır. Dede Korkut’ta bir nevi serbest vezinle yazılmış manzumeleri âdeta restore ederek ortaya cidden başarılı sonuçlar çıkarmıştır (Atsız, 1951: 10).

Gocul, eserini tamamlandıktan sonra incelenmesi ve değerlendirilmesi için Türk Dil Kurumuna sunmuştur. Kurum, 1944 yılında, “Eser incelenmiş, millî ve edebî değeri bakımından mükâfatlandırılmaya lâyık görülmüştür.” diyerek, kendisine 1000 (bin) liralık ödül verir. Fakat söz verildiği halde eser kurum yayını olarak çıkarılmaz. Bu konu hakkında Atsız şunları söyler: “Ahmet Cevad’ın tercüme ettiği Yunan destanını yayınlayan Türk Dil Kurumu, Basri Gocul’un eserlerini bastırmaya istekli görünmedi.” (Atsız, 1951: 10). Atsız’ın bu ifadeden hareketle dönemin siyasi yapısına bağlı olarak Gocul’un eseri aşırı Türkçü görülmüş ve eserin kurum tarafından basılması engellenmiştir.

O da büyük bir şevkle yazıp bitirdiği eserini kamuoyunca tanınması için, Oğuzlama’yı, 1948’den 1956’ya kadar, parçalar ve bölümler hâlinde, dergilerde yayımlamıştır.

Ayrıca Destan’ın bölümlerini daha

derli toplu sunan kitapçıklar çıkarmıştır. Bunlar kendi sınırlı bütçesinden, ailesinin rızkından fedakârlık ederek çıkardığı, kötü baskılı yayınlardır.

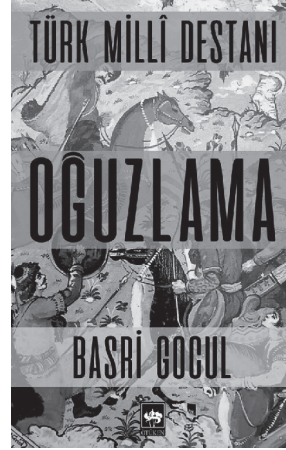
Basri Gocul, Oğuzlama adlı eserinin birinci cildini mavi renk kapaklı ve 1971

yılında Bursa Sanat Matbaasında 132 sayfa olarak yayımlamıştır (Özmel, 2009: 598). İkinci cildini yeşil

kapaklı ve 1971 yılında Bursa Sanat Matbaasında 136 sayfa olarak yayımlamıştır. Üçüncü cildini ise sarı kapaklı ve 1971 yılında Özver Matbaasında 164 sayfa olarak yayımlamıştır.

Türk millî destanı Oğuzlama’nın

eksiksiz, güzel bir yayımı, Gocul’un uçmağa varışından 24 yıl sonra, Sayın Altan Deliorman’ın himmeti ile gerçekleştirebilmiştir : Türk Millî Destanı Oğuzlama (İstanbul, 2000, 559 s.). Oğuzlama’nın

son baskısı ise yine aynı adla Ötüken Neşriyattan çıkmıştır (İstanbul 2018, 556 s.).

Basri Gocul, Oğuzlama’yı hecenin pek çok çeşidini kullanmış ve en çok 7, 8, 11 ve 12’li ölçüsünü tercih etmiştir. Yer yer

Eski Türkçe kelimeleri kullandığı görülmektedir. Kafiye olarak daha çok ab, aba, ba veya ab, cb, db ile aa, bb, cc şeklini kullanmıştır.

Oğuzlama, Büyük Türk Milletine Sesleniş şiiriyle başlamakta, Soyuma Sesleniş şiiriyle devam etmektedir. Ozanlarbaşı Dede Kokut başlığı altında Dede Korkut'un öğütlerine yer verilmiştir. Boğaç, başlığı altında Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikâyesi nazmedildikten sonra sırayla Deli Dumrul, Kan Turalı, Emren, Basat, Seğrek, Alplarbaşı Salur Kazan Bey (Evinin Yağmalanması), Alplarbaşı Salur Kazan Bey (Oğlunun Tutsaklığı), Alplarbaşı Salur Kazan Bey (Kedisinin Tutsaklığı), Bamsı Beyrek ve Alplarbaşı Salur Kazan Bey (Dayısının Öldürülüşü) gibi başlıklarda Dede Korkut Kitabı'nda yer alan hikâyeler nazma çekilmiştir. Eser, Oğuznâme (Soyumuzun Destanı) adlı başlıkla son bulmaktadır. Bu başlıkta Oğuz Han'ın doğumundan ölümüne kadar olan hayat hikâyesi şiirlerle tasvir edilmiştir.

Sonuç olarak Türklüğün millî destanını büyük bir gayret ve şevkle yazarak necip Türk Milletine armağan eden Basri Gocul, haklı olarak "Millî Destan Şairi" vasfını fazlasıyla hak eden bir şairdir. Böylesine değerli bir destanı vücuda getirmesine rağmen Basri Gocul'un hak ettiği yere ulaşamamış güçlü bir şair, çalışkan bir vatansever olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Ancak Atsız Ata, Basri Gocul'un bir gün Türk edebiyatı tarihi içerisinde hak ettiği yeri alacağını şu sözleriyle dile getirmiştir: "Zaman iltimassız süzgecini kullanacak; zayıfları, değersizleri süzüp atacak, o zaman belki de bugün adı anılmayacaklarda bazıları edebiyat tarihine girecektir. Uğraştığı konunun heybeti ve haşmeti kendisindeki nazım tekniği ve şairlik kabiliyeti belki ilerde onun adını ebedileştirecektir." (Atsız 1951: 10)

Ruhu şad, mekanı uçmağ olsun...

KAYNAKLAR

Atsız, Hüseyin Nihal (1951), "Kopuzlama ve Oğuzlama", Orkun Dergisi, Mayıs, Sayı 34, s. 10-11.

Atsız, Hüseyin Nihal (1992), Makaleler 1, İstanbul: Baysan Basın Yayımları.

Giray, Cezmi (2018), "Basri Gocul",

<https://turanotagi.com/basri-gocul/>, Erişim Tarihi 14.06.2019.

Gocul, Basri (1971), (Türk Millî Destanı) Oğuzlama, Bursa: Sanat Matbaası.

Gocul, Basri (1971), (Türk Millî Destanı II) Oğuzlama, Bursa.

Gocul, Basri (1971), (Türk Millî Destanı III) Oğuzlama, Bursa: Özver Matbaası.

Gocul, Basri (2000), Türk Millî Destanı Oğuzlama, İstanbul: Orkun Yayınları.

Gocul, Basri (2018), Türk Millî Destanı Oğuzlama, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Sefercioğlu, Necmeddin (2007), "Basri Gocul", Türk Yurdu, Haziran, s. 83-84.

Odacı, Nuray (2016), "Oğuznamecilik Geleneği ve Milli Destan Şairimiz Basri Gocul", Türkbilig, Sayı 32, s. 223-238.

Özmel, İsmail (2009), Niğdeli Şairler ve Yazarlar, Niğde: Niğde Valiliği Yayınları.

SU – ATEŞ – TÜRK
 ÜÇÜNDEN ÜRK !..

TÜRK MİLLÎ DESTANI “OĞUZLAMA” VE BASRİ GOCUL

Abdullah SATOĞLU

Mehmet Akif’in: “Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli / Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli” diye haykırdığı ezan sesi ve istiklâlimizin sembolü olan bayrak, Türk ve İslâm ülkesinin iki önemli alâmet-i farikası olmuştur...Basri Gocul:

Adına denilince bir yerin Türk ülkesi, Gözüm al-bayrak arar, kulağım ezan sesi! mısralarıyla, istiklâl ve islâmiyete olan bağlılığını, en veciz şekilde dile getirmiştir.

Balkan Harbi sırasında, Çorlu’nun Muhiddin mahallesinde, bozguna uğratılmış istilacı düşmanın, geri çekilirken çevresindekilerle beraber yakıp külleştireceği, önü bahçeli, tek katlı bir ev vardır...İçinde “Uzun” lâkaplı, “Ârif Ağa”nın reislik ettiği, 7 nüfuslu şöhretsiz bir aile yaşamaktadır. Yanmasından iki yıl önce, 1910 yılı Mart ayının 15’inci günü, bu ailenin fertleri arasına, ismini Basri koyacakları biri daha katılıyor.

Kundaklanıp, yanına yatırıldığı anası Hamide Hanım ve diğer hane sâkinleri kederlidirler. Çünkü talihsiz yavru, dünyaya bir bacağı ârizalı olarak göz açmıştır... Sol ayağının bilek altına düşen kısmı, içe doğru kıvrıktır.

Bahtsız Basri, çile çekmek, Acemcede darb-ı meselleşen “kaşki merâ mâder nezâdi” yâni, (vâlidem beni keşke doğurmasaydı) sözünü, sık sık tekrarlamak üzere doğmuş gibidir.

Ayak sakatlığı dolayısıyla, ufak yaşta verdiği çetin ve başarılı irade imtihanı, Basri Gocul’u sabırlı, dirençli bir kişi yapmakla birlikte, düşkünlere merhametli davranmayan ZULÜMCÜ ZÜMREye karşı da, öçlendirmiştir...

1927 yılında, Edirne Ziraat Okulu’nu bitiren Basri Gocul, 1937’de öğretmenliğe başlamış, bu arada “Türk Epopesi”ni gerçekleştirmeye ve folklor araştırmaları yapmaya koyulmuştur.

“Türk Epopesi”ni ilk defa 1941’de, Türk Dil Kurultayı’nda teşhir etmiş ve “Türkçemizin özleştirilmesindeki hizmetlerinden dolayı”, 1944 yılında, Türk Dil Kurumu tarafından, 1.000.- Türk Lirası ile

mükafaatlandırılmıştır.

1949'da, çevreye tesir edebileceği ve “demagojik ifade taktiği ile halkı kolaycakandırabilir” bahanesiyle, kasaba okulundan 30 haneli köye gönderildi. Bir yıl sonra Bursa'ya Akşemseddin Türbesi muhafızlığına, 1954'te de, gayesini engelleyenlerin maksatlı tahrikleriyle, Niğde Müzesi'ne nakledildi. Zulümcileri bununla da yetinmedi ve 1957'de, zamanının Niğde Valisi'nin kanunsuz bir emrine muhalefeti yüzünden, yeniden köy öğretmenliğine döndürüldü.

1957'de, gençliğin millî his ve heyecanını kuvvetlendirmek için, Millî Eğitim Bakanlığı'nca, yurdun çeşitli bölgelerinde “Hamaset ve Oğuzlama Geceleri” hazırlamakla görevlendirildi. Yine uzun sürmeyen bu görevden sonra, Kayseri eski Belediye Başkanı Osman Kavuncu, eserlerini daha kolay hazırlayabilmesi için, Basri Gocul'un, Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesinde görevlendirilmesini sağlamıştır. Ancak o zamanki bir kısım yöneticilerin, yeniden düşnamına hedef olunca Ceyhan'a atanmıştır.

-2-

Basri Gocul'u edebiyat alanında tanıtan ve ismini ölmezleştiren en önemli eseri, 12.521 mısralık “Oğuzlama” adındaki Türk Millî Destanı olmuştur.

“Adı ve kişiliği efsanelere karışmış, sözleri ve öyküleri, en canlı tarih gerçekleri arasında yaşayan Dede

Korkut'un anlattıklarını şiirleştirmiş değerli bir yapıt olan” Oğuzlama:

Doludur, dopdoludur

Yüreğimiz kin ile.

Uyanalım yiğitler

Uyanalım tan ile.

Becit binış binelim

Biz Bayındır Han ile.

Sınırları geçelim

Yeni doğan gün ile...

tarzındaki, Türk'ün şehamet örnekleriyle doludur

Acırsam, Türklük için harcadığım emeğe.

İlkin babam tükürsün süt emdiğim memeye!

diyerek, gençliğinin en verimli çağını hatta bütün ömrünü vakfettiği OĞUZLAMA'nın, Türk Dil Kurumu ya da ,devlet tarafından bastırılması için girişilen bütün teşebbüsler, maalesef sonuçsuz kalmış, yazarı da zaman zaman horlanmış ve hakir görülmüştür.

“Şehnâme”yi yazdığı için, Gazne Saraylarında altın ve mücevherle tartılan Firdevsî gibi, diğer milletlerin, kendi destanını yazan şairleri nasıl himaye ve taltif ettiklerini, hatırladıkça:

Biçilmedi ettiklerim

Boşa gitti çektiklerim!

diye hayıflanmış, fakat yine de azimle eserlerini yazmağa devam etmiştir...(1)

Türkçeye olan derin vukufiyet ve

kelime seçmedeki üstün maharetiyle, Tanrıdağ, Orkun, Filiz, Türkeli ve Aras gibi milliyetçi dergilerde yayınlanan şiirleriyle birlikte, Basri Gocul 30'a yakın kitap çıkarmış, 1956 yılından başlayarak, Mevlâna'dan yaptığı manzum tercümeleri de (En Güzel Şiirleriyle Mevlâna) ve (Mevlâna'dan Seçme Şiirler) isimli kitaplarda toplamıştır.

(Gül Sevgisi Kalpte İken – Acıtır mı Eli Diken?), (Öldüğün Vakit Acından – Tâbutun Gül Ağacından), (Söndüreyim Derken Mumu – Sakalcığın Tutuştu mu?), (Gerekken Yepelenmek – İstendim Tepelenmek), (Biçilmedi Ektiklerim – Boşa Gitti Çektiklerim) ve (Biçilecek Ektiklerim – Boşa Gitmez Çektiklerim) gibi broşürleriyle, çeşitli taşlamalarını ihtiva eden ve 10 kitaptan meydana gelen (Bal Yeyip Gül Koklasam – Azalmış Olmaz Tasam) isimli eserini de fasüküller halinde yayınlamağa muvaffak olmuştur.

-3-

Farsça ve Çağatayca'yı da iyi bilen Gocul, tasavvufî önemi haiz olan bir eser daha hazırlamıştı ki, (Mezarlıkta Şarkı Söyleyen Adam) ismini taşıyan bu eserin, ne safhada ve nerede olduğunu ne yazık ki bilemiyoruz.

Sınırların ötesi

Bizlere durak oldu.

Sanasın, düşman ekin

Kılıçlar orak oldu!

mısralarında da görüldüğü gibi O, Türk'ün yurt sevgisini, savaş ve zafer aşkını, Türk şecaat ve hamasetini büyük bir sabır ve titizlikle işleyip destanlaştıran şairdir.

Mehmet Akif'in: "Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli / Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli" diye haykırdığı ezan sesi ve istiklâlimizin sembolü olan bayrak, Türk ve İslâm ülkesinin iki önemli alâmet-i farikası olmuştur...Basri Gocul:

Adına denilince bir yerin Türk ülkesi,

Gözüm al-bayrak arar, kulağım ezan sesi!

mısralarıyla, istiklâl ve islâmiyete olan bağlılığını, en veciz şekilde dile getirmiştir.

"Bayrak" şairi Arif Nihat Asya ile fikir ve mizaç itibarıyla aralarında büyük benzerlikler vardı. Arif Nihat Asya:

Biz kısık sesleriz...Minareleri

Sen ezansız bırakma Allahım!

diye dua ederken, Basri Gocul da şöyle diyordu:

Yurdun er-geç bulunur dertlerine çâreler

Yeter ki müezzinsiz kalmasın minâreler!

Basri Gocul'un bütün şiirleri, İslâmiyetin esaslarına ve Türk'ün asaletine dayanır. Esasen onun üstün sanat gücü de, kaynağını buradan almaktadır:

"Kâinatın Serveri", olmasaydı "Son Nebî"

Nebî'nin bir yenisi gelmez miydi, ey gabî?

"Oğuzlama"dan ayrı, daha çok "taşlama" yazmağa özenen ve bu alanda da büyük başarı

sağlayan Gocul'un, insanlardaki zaaf ve menfaat hırsını ifade eden, şu mısralardaki buluş ve sanat gücün bakınız:

Değirmene soktunsa kara köpeği,

Rengi beyaz olarak ara köpeği...

İşgal ettiği makamın hakkını veremeyen, oturduğu koltuğu dolduramayan kimseler için şöyle demişti:

Tahtadansa bir kılıç,

Kınının içine sıç!...(2)

Bir ara Millî Eğitim Bakanlığı yapan Sayın Orhan Oğuz'u, makamında ziyaret ettikten sonra, mesleği ve eserlerine karşı umduğu ilgiyi göremeyince, O'na:

Orhan Oğuz, Orhan Oğuz,

Bugün varsak, yarın yoğuz!

diye, iki satırlık bir mektup yazacağını söylemişti...Yazdı mı, ya da muhatabına ulaştı mı idi bilmiyorum?

Mensubu olduğu milletin, kahramanlıklarla dolu tarihinden, engin bir haz duyan Basri Gocul, sıhhatini ve bütün san'at gücünü, ülküsü uğrunda feda etmiş, fakat korunması ve yardım edilmesi beklenirken, aksine önüne çıkarılan engellerle yıpratılmak istenmiştir.

Millî Destan Şairimiz Basri Gocul, ne yazık ki, kabrinin kitabesi için:

Sevinçsiz yaşatılmış Şehnâmecî bir şair

Bu mezara gömülmüş bulunuyor, ey zâir!

mısralarını bırakarak, 9 Ocak 1976 Cuma günü, Bursa'da vefat etmiş ve Emirsultan kabristanında toprağa verilmiştir.

18 Mayıs 1957 tarihinde düzenlediğimiz, "Oğuzlama Günü ve Müzikli Şiir Gecesi" dolayısıyla, Arif Nihat Asya ile birlikte dâvet

ettiğimiz Kayseri'de, şahsen ilk defa tanışma mutluluğuna erdiğim ve vefatına kadar geçen yirmi yıl zarfında, naçiz şahsıma karşı hiçbir zaman esirgemediği samimi sevgi ve iltifatın bir nişanesi olarak, 20 Ocak 1973 tarihli mektubunda, şöyle diyordu:

Ey aziz dost; Altunu senin ile tartmalı

Ki, altunun değeri bir kat daha artmalı!

Bizdeki; "Doyduğun yer değil, doğduğun yer vatan" tarzındaki güzel deyişi, tahrif ederek; "Doğduğun yer değil, doyduğun yer vatan" şekline dönüştürenlere, cevap olmak üzere, kaleme aldığı ve vaktiyle tarafımızdan çıkarılan "FİLİZ" dergisinde yayınladığımız, "VATAN" isimli şiirinden bir beyitle, sohbetimizi bitirmek ve O'na olan saygı ve hayranlığımızı tazelemek istiyoruz:

"Doyulan yer" diyorlar, "aslında vatan"

Vatansız mı sayılır, karnı aç yatan? (3)

(1): Müellifin, sağlığında zaman zaman fasiküller ve 3 cilt halinde bastırıldığı (TÜRK MİLLÎ DESTANI – OĞUZLAMA), 2002 yılında "ORKUN YAYINLARI" ve 2018 yılında da "ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş." tarafından tek cilt halinde ve nefis bir tarzda yayınlanmıştı

(2): [Bal Yeyip Gül Koklasam / Azalmış Olmaz Tasam]: 8'inci kitap, s.16 – Bursa/1969

(3): FİLİZ Dergisi – Ankara, Nisan 1972

ŞAİR BASRİ GOCUL, OĞUZLAMA'YLA EBEDİ HAYATIN SIRLARINI MI ARIYORDU?

İsmail ÖZMEL

Bütün destanlar, milletlerin ölümsüzlük arayışının hikâyesidir. Türk Milli Destanı Oğuzlama da Türk milletinin ölümsüz varlığının hikâyelerinden birisidir. Basri Gocul bu benzersiz hikâyeleri, şiirin kanatlarıyla geleceğe taşımıştır. Ona şükran borçluyuz...

Dede Korkut Kitabı'nı Türk edebiyatının, Türk kültürünün erişilmez şaheseri olarak niteleyen Ergin, daha sonra şu ifadeleri kullanmıştır: "Dede Korkut Kitabı, Türk çocuklarının ruh ve kafa yapısını tek başına sağlam tutacak kudrette ve karakterde bir eserdir. Bu kitabı okuyan ve hazmeden bir Türk'ün kolay kolay yolunu şaşırmayacağı emniyetle söylenebilir.

Basri Gocul, Oğuzlama adlı eseriyle, Dede Korkut hikâyelerine şiirin rüzgârını katarak hayata yeniden döndürdü. Dresden nüshasında 12 hikaye, Vatikan nüshasında altı hikaye olduğu biliniyor. Yedi hikayesinin de Haziran 2019'da bulunduğu haberi gazetelerde duyuruldu. Gocul bu on iki hikayeli nüshayı esas alarak oradaki hikâyeleri manzumlaştırmıştır.

Dede Korkut hikâyeleri niçin önemlidir?

Bu hikâyeler, Türk tarihinin bir dönemine yurtseverlik, insanlık, kahramanlık, aile ve ahlak anlayışlarına tercüman olmuştur. Üstat "Fuat Köprülü, kitapla ilgili şu bilgileri veriyor: "Bugün Kitab-ı Dedem Korkut adı ile elimizde bulunan ünlü eserin, asıl Oğuz-Nâme'nin tamamı değilse bile herhâlde pek mühim ve esas bir cüz'ü olduğu, her türlü şüphenin üstündedir. Dede Korkut adlı menkıbeler mecmuasını aslen Selçuk hanedanından olan Ebubekir Abdullah b. Aybek ed-Devadarî'nin gördüğü (1310) Oğuz-Nâme'den başka bir şey değildir. Yunus'tan önceki Anadolu hayatında bu menkıbeler halk arasında çok yaygındı; ozanlar ellerinde kopuzla terennüm ederlerdi."

(Dede Korkut Kitabı. Dresden Nüshasını Aslından Okuyan ve Sadeleştiren, Yunus Zeyrek, S:12)

Bu konuda diğer Türkologların görüşleri şöyledir:

Yunus Zeyrek:

“Millî ve şerefli hayatın devam etmesi için bu hayatı besleyen kaynaklara ihtiyaç var. İşte Dede Korkut Kitabı, bir insanı ve hatta bir milleti, millî ve insanî değerlerle donatmaya kâfi nadir eserlerden biridir. Bu sebeptendir ki genç olsun yetişkin olsun her Türk, bu eseri bir defa değil, ömür boyu, tekrar tekrar okumalıdır.” (Dede Korkut Kitabı. Dresden Nüshasını Aslından Okuyan ve Sadeleştiren, Yunus Zeyrek, S:7)

“Dede Korkut Kitabı, çok eski tarihlerde göçebe olarak yaşamış Oğuzların millî hayatını anlatan destanî hikâyelerden meydana gelmektedir. Bu hikâyeler, Oğuz’un keramet sahibi bilge ozanı Dede Korkut’un ağızından nazım ve nesir şeklinde anlatılmaktadır. Kitapta anlatılan olayların örgüsü, Müslüman Oğuzlarla, onların kuzey komşuları Hristiyan Kıpçaklar ve içerideki beyler arasında vukua gelen çeşitli mücadelelerden ibarettir. Türkistan’dan Anadolu’ya, Mardin, Amid (Diyarbakir), Erzurum, Bayburt ve Trabzon’dan Ahıska, Gence ve Demirkapı’ya kadar, Doğu Anadolu ve Azerbaycan sahasında geçen hadiseler çok renkli bir üslûpla anlatılmaktadır.”

*

Yerli ve yabancı bilim adamları, Dede Korkut Kitabı’nın Türk kültür ve medeniyetinin emsalsiz şaheseri olduğu hususunda müttefiklerdir. Bu hususta fikir beyan eden eserler veren Türkolog

Abdülkadir İnan, “Dede Korkut, yalnız Oğuz Türklerinin değil belki bütün Türk kavimlerinin pek eski zamanlara, efsanevî devirlere ait umumî bir kahramanıdır. Dede Korkut, hakikî Türk ruhunun, Türk an’anelerinin hâmilidir. Onu öğrenmek, millî hars için elzemdir. Garbın en yüksek kültürüne malik olan Almanlar, bütün millî kültür ve millî Alman ruhunu in’ikas ettiren millî destanlarını ve başlıca folklor mahsullerini tanıyorlar. Ruslarda millî destanlarına ve folkloruna verilen önem Almanlarınki kadar kuvvetlidir.”

Pertev Naili Boratav, “Dede Korkut metinleri çocuklarımızın, gençlerimizin dil ve estetik zevklerini besleyecek, tarihte mühim rol oynamış bir Türk kavminin töreleri, inanışları ve dünya görüşleriyle canlı bir tablosunu verecek nitelikte eserlerdendir. Böyle bir edebiyat anıtını bütün dünyaya tanıtmaya gibi hayırlı bir işi gerçekleştirmek gerekir.”

Nihad Sami Banarlı, “Edebiyatımızda ve edebiyat tarihimizde bir millî hazine değeriyle ışıldayan bir eserdir. Saf ve samimî kelimeleri; halk ağzı, yerli ve millî tabirleri; millî zevkimizi, millî ahlâkımızı, millî tarihimizi aydınlatan türlü özellikleri; nihayet nesir lisanını yarı manzum bir ‘terennüm dili’ hâline getiren hârikulâde güzel ‘iç kafiye’leri ile Dede Korkut Hikâyeleri anonim halk edebiyatımızın mucizelerinden biridir.”

Ferhat Zeynalov ile Samet Elizade:

“Azerbaycan’da Kitab-ı Dede Korkud’u neşreden Ferhat Zeynalov ile

Samet Elizade, kitabın başına yazdıkları ‘Tükenmez Hazine’ başlıklı yazıya şu cümlelerle başlamışlardır: “Türk dilli halkların edebiyat tarihinde sesi uzak asırlardan gelen, gür ışığı ile tarihleri yarıp geçen yenilmez bir kitap var: Kitab-ı Dede Korkud. Bu adla hafızamıza kazınmış kadim Oğuz destanları hakikaten de birçok Türk halklarının yarattığı millî medeniyetin en zengin, en ulu kaynaklarından biridir. Kitab-ı Dede Korkud, çiçekleri solmak bilmeyen, ebedî tap-taze kalan, zaman zaman nesilleri hayran bırakan bir sanat gülşenidir.”

Muharrem Ergin, 1000 Temel Eser serisinin bir numaralı kitabı olarak 1969 yılında basılan kitabına yazdığı Ön Söz’e şu ifadelerle başlamıştır: “Türk edebiyatı tarihinin en büyük âlimi Prof. Fuat Köprülü’nün, derslerinde söylediği bir söz vardır: Bütün Türk edebiyatını terazinin bir gözüne, Dede Korkut’u da öbür gözüne koysanız, yine Dede Korkut ağır basar.” Aynı yazıda Dede Korkut Kitabı’nı Türk edebiyatının, Türk kültürünün erişilmez şaheseri olarak niteleyen Ergin, daha sonra şu ifadeleri kullanmıştır: “Dede Korkut Kitabı, Türk çocuklarının ruh ve kafa yapısını tek başına sağlam tutacak kudrette ve karakterde bir eserdir. Bu kitabı okuyan ve hazmeden bir Türk’ün kolay kolay yolunu şaşırmayacağı emniyetle söylenebilir.”(Dede Korkut Kitabı. Dresden Nüshasını Aslından Okuyan ve Sadeleştiren, Yunus Zeyrek, S:7-15)

Yunus Emre ve Dede Korkut dönemlerinin sahip olduğu edebi ve kültürel zenginlikleri içinde, halen ulaşılamayan birçok eserin olduğuna inanıyorum. Yunus Emre Tetkiklerine Eleştirel bir bakış kitabımda bunu anlatmıştım. Haziran 2019 itibarıyla, Dede Korkut hikâyelerinin yedi tanesinin daha bulunduğu dair gazete haberleri beni ziyadesiyle mutlu etmiştir. Bu kültür ve medeniyet hazinesinden, önümüzdeki dönemde çok güzel haberler duyacağız.

Dede Korkut ve Yunus Emre gibi bir iman, tefekkür, hikmet ve şiir zirveleri, muhakkak ki dönemin yüksek bir kültür ve medeniyet hamulesinin varlığına işarettir. Tarihimiz, kültürümüz ve edebiyatımız bakımlarından bu dönemlerin kayıtlarına ve evraklarına daha dikkatle bakmak gerektiğini söyleyebilirim.

BASRİ GOCUL’LA GEÇEN GÜNLER

Destan şairi Basri Gocul’la zaman zaman şehrin(Niğde’nin) değişik mahallelerini, sokaklarını gezerdik. Bir gün Hüdavend Hatun türbesinin önüne geldik. Ayaküstü konuşuyoruz. Özellikle 13. ve 14. Yüzyıl mimari eserlerinde, türbelerde, cami mihrap ve giriş kapılarında, [Alâeddin camisi ve Ak Medrese’nin kapısında] harika taş süsleme ve desenlerini, Türk mimari sanatının ve Türk Taş İşçiliğinin bu noktayı nasıl yakaladığını hayranlıkla seyreder ve yorumlar verirdik. O sırada bir dost tarafından çekilen bir resmimiz var. O resim elimizdeki tek resim desem yeridir.

Belki birçok dostta böyle resimlerimiz olabilir. O resmi ilk defa Türk Edebiyatından Esintiler, (sarı kapaklı, Niğdeli Şair ve Yazarlar kitabımda ikinci cilt)'de kullandık.

Buraları(Niğde ve çevresi) çok seven ve huzurlu günlerini burada geçirdiğini bildiğim şair, ölmezlik iksirini arayan bir seyyah gibi geliyordu bana. Aradığı madeni bulmuş, o eski metinlerden az bulunur hikâyeleri, destanları, nazma çekerek iyi bir iş yaptığının bilinciyle çalışıyordu. Türk milletinin destanını yazmak her faniye nasip olacak bir mutluluk değildi, o bunun biliyor ve her fedakârlığı severek; onun anlatımı ile her çileyi zevk edinmeye çalışıyordu. Böylece hem Oğuzlama destanını unutulmaktan kurtarıyor, hem de kendisini millete adayan bir şair olarak adının hayırla anılmasını sağlıyordu.

Oğuzlama'nın uyandırdığı hayranlık

Nihal Atsız, (1951 / Orkun, sayı:34, Ötüken s:11) "Zaman iltimassız süzgecini kullanacak; zayıfları, değersizleri süzüp atacak; o zaman belki de bugün adı anılmayanlardan bazıları edebiyat tarihine girecektir. Ben Basri Gocul için bu ihtimali varit görenlerdenim." Diyerek destanının tek cilt halinde Ötüken Neşriyat tarafından yayınlamasını ve Akpınar dergisinin özel sayı çıkarmasını bu öngörünün ispatı olarak görüyorum. Altan Deliorman 1958 yılında yazdığı bir makalede: "Oğuzlama Türk Milletinin yaşama gücünü artıracak, ona bir aşı gibi manevi

hayatiyet verecektir," diyordu.(Ötüken S:25)

Destanlar milletlerin övünülecek kahramanlarının hikâyesidir. Oğuzlama destanı varlığını Türk tarihinin bir döneminden almıştır.

Gilgamiş Destanı

Sümerlerin toprak tabletler üzerine yazıp insanlığa hediye ettiği Gilgamiş destanı, birçok yerinde ebediyen yaşama arzusunu dile getirir. Zamanın hükümdarı Gilgamiş'in böyle bir sonsuz hayata ulaşması için büyük bir halk düşmanını yenmesi gerektiği bilincindedir. Bu da kim olabilir, Sedir ormanlarının bekçisi dev Humbaba'yı yenmesiyle mümkün olacaktır.

"İnsanoğlu'nun en eski sözel yaratısıdır bu destan. Konusu şu: Gilgamiş, yabancı arkadaşı Enkidu ile birlikte, Tanrı Enlil'in Amanos yöresindeki Sedir Ormanları'na gözcü olarak koyduğu Humbaba adlı korkunç bir devi öldürür. Bunun üzerine, aşk tanrıçası İhtar, Gilgamiş'a âşık olur. Ama Gilgamiş ona yüz vermez. Buna çok içerleyen tanrıça gökten korkunç bir boğa indirip Gilgamiş'in üzerine salar. Ama Enkidu hayvanı öldürür. Ne var ki bu sonuca çok öfkelenen İhtar'ın verdiği ölümcül bir sayrı ile(hastalıkla;İ.Ö.) kendisi de ölür. Gilgamiş için bir yıkım olur bu ölüm. 'ben Enkidu gibi ölecek miyim? ' diye ağlar, dövünür.

Ölümsüz yaşamın gizini(sırrını,İ.Ö.) aramak üzere yollara düşer."(Gilgamiş

Destanı. Çeviren: Sait Maden. 5. Baskı, 2017 İstanbul, S: xxvi-xxvii)

Bu ölümsüzlük arayışı bu dünya hayatının ayaklar altına alınacak, yok farzedilecek bir yer değil, şeref ve adaletle yaşanacak, çalışılacak bir yer olduğu, tarihler boyunca kabul edilmiş bir gerçek olduğunun da ispatıdır.

“Şunları dedi Gılgamış

Büyük-Aleanlı-Uruk’un halkına:

Canavar Humbaba’nın üstüne gitmek isterim,

.....

Ölümsüz bir ün bırakmak isterim ardımda!”(Age. S:23)

“Tufan gümbürtüsüne benzer Humbaba’nın bağırması,

Ateştir ağızı, ölümdür soluğu,

Ne diye yeltenirsin böyle bir işe?” (age, s:23-24)

Humbaba kent ormanı bekleyen çok güçlü bir yaratık.

(Yeltenmek kelimesi Oğuzlama’nın kelime kadrosunda da var)

Gılgamış Destanı’nda, ilginç bir sahne var. Sevdiğinin gözleri önünde ölmesi üzerine, bir gün kendisinin de öleceğini cevapsız bir soru olarak soran Gılgamış, ölümsüzlüğü aramaya koyulmuş, nihayet bu iksiri derin denizlerin dibinde bulmuş yeryüzüne getirirken, elinden bir yılanın koparıp aldığını; insanlığın ilk bilinen destan kahramanı; Gılgamış’tan öğreniyoruz. Milattan önce Yedi bin beş yüz yıldan bahsediyoruz.

Oğuzlama ve Basri Gocul

Gocul, 10795 mısra ile vücut verdiği Türk destanını; otuz beş yıl gaz lambalı köy odalarında, uykusuz gecelerde aradığı ölmezliğin, bir delili ve bir sırrı olarak yazdı ve nihayet günümüze ulaştırdı.

Onun bu azim ve gayreti Oğuzlama destanı ile beraber adının Türk edebiyatı tarihine, yazılmasını sağlayacağını biliyordu.

Basri Gocul her şeyden önce iyi bir insandır, iyi bir şairdir. Zaten bu yeteneği imkân vermeseydi Oğuzlama’yı meydana getirmesi mümkün olmazdı.

Bir Türk destanında olması gereken bütün özellikleri OĞUZLAMA’da buluyoruz:

SONLAMA SEVGİLİ SOYUMA

İnandım ki DESTAN’INI

Yazabilir kişi bendim.

Bağlandım bu inançla

Çok çalıştım, az dinlendim.

Uğraşmamı yadırgayıp

Acıyan olsa kinlendim.

Bezdirici zorluklardan

Yılmamağa yeminlendim.

Çeşit çeşit engelleri

Direnerek bir bir yendim.

(s:548, Ötüken)

Diyerek bu duygularını dile getirdi.

Sade bir dil kullanmıştır, işte ilk sayfalardan bir örnek:

MİLLETİM BÜYÜK TÜRK MİLLETİNE SESLENİŞ

Ey büyük Türk milleti, ey kahramanlar soyu!
Sevin ki destanını yazar olan ben varım.
Destan yazmak kolay mı? İşlerin en ağırı!
Uzun yıllardan beri her gece uykum yarım.

Sunacağım eseri dileğince bulmazsan
İlk mısraı siler de yeni baştan başlarım!
Ey büyük Türk milleti, ey kahramanlar soyu!
Sanmayasın çalışma karşılığı beklerim;

Bir andla andlıyım ki; uğrunda tükenecek,
Uğrunda tükenecek gönül gücüm, göz ferim!
Belki bir gün anılır mezarımın başında,
Belki bir gün anılır harcanmış emeklerim...
Basri Gocul

Ey kahramanlar soyu, ey büyük Türk milleti, senin destanını yazan benim. Sunduğum eseri beğendiğin bellidir, beğenmeyi duymadım. Mezarımın başında sevgiyle anılma günüm yakındır. Bir ömür süren emeklerim, mezarımın başında takdir edilecek günler yakındır, der gibidir.

Türkçe ile Sümerce akrabalığı

Farkında değil olayların, farkında değil ne olduğunun. Sümerlerin yakın zamana kadar, Hindistan'ın kuzeyinden deniz yoluyla geldikleri sanılıyordu.

“Sümerler MÖ beş binlere doğru Aşağı Mezopotamya’da görülmüş bir halk. Yakın zamana dek onların doğrudan, Hindistan’ın İndus yöresinden deniz yoluyla geldikleri sanılıyordu(GC-CAB,43). Ama bugün kuzeyden, Kafkasya’dan indikleri ileri sürülüyor.”(ME-THR/ Mircea Eliade; Traite d’Histoire Des Religions, Payot, Paris, 1970, s:66). (Gılgamış Destanı. Çeviren:Sait Maden. Önsöz, S:xii, V. Basım, 2017-İstanbul)

Son dönem araştırmalar, Sümerlerin Kafkaslardan geldiklerini, delilleriyle anlatmaya başladılar. Milattan 7500 yıl önce buzulların erimesi sonucu küçük bir göl olan Karadeniz bu su taşmaları ile koca bir deniz haline dönüşürken bu çevredeki halk

da; köyleri mezraları su altında kalan insanlar; güneye doğru göçtüler. 'Büyük Tufan'ın kaynağının bu olay olduğunu aynı eserden öğreniyoruz.

Sümerlerin konuştuğu dil ile Türkçe arasında 168 kelimedeki ses benzerlikleri bizi umutlandırmaktadır.

"Sümerce tek heceli sözcüklerden oluşmuş bitişken bir dil. Fin-Uygur, Ural-Alтай, Hint -Avrupa gibi hiçbir dil topluluğuna bağlı değil. Türkçeye yakınlığını ileri sürenler var[ONT/Osman N. Tuna, Sümer ve Türk dillerinin Tarihi ilgisi. TDK-1990] Kimi dil bilimciler, örneğin Sümerce'dingir' (Tanrı) sözcüğünün Orta-Asya Türkçesindeki tengri(Tanrı) sözcüğü ile kökendeş olduğunu söylüyor.[ME-THR/ Mircea Eliade; Traite d'Histoire Des Religions, Payot, Paris, 1970, s:66]. [Gılgamış Destanı. Çeviren:Sait Maden. Önsöz, S:xii, V. Basım, 2017-İstanbul]

Türklerle akraba milletlerden olduğunu zannettiğimiz Sümerlerin insanlığa hediye ettiği bu en eski destanından bahsederek, insanlığın ölmezlik suyunu bulmak için gayretlerini hatırlatarak,[Hızır/İlyas hikayesindeki gibi] Oğuzlama ile de Basri Gocul hem şahsı için bir ölümsüzlük sebebi yarattı, hem de Türk Milleti için onu ruhen besleyecek bir hazine hediye etti.

Dede korkut hikayeleri ve dolayısı ile Oğuzlama Müslüman Türklerle, Hristiyanlar arasındaki mücadeleleri ve Türklerin ahlakını, aile ve kültür yapısını,

kahramanlığını ve vatan sevgisini anlatan fevkalade ilgi çekici hikayelerdir. Oradaki kahramanların tasviri ve akıcı bir ifadeyle onların yüksek duygularına katıldığınızın farkında olmadan okursunuz. Oğuzlama bir başucu kitabıdır, ondan hepimizin alacağı dersler ve hikmetler vardır.

Kimse ne olduğunun farkında değil, demiştim. Geçmişten geleceğe uzanan bir ölümsüzlük duygusu ve heyecanı ile bilim dünyasına, vatan toprağının altına üstüne dikkatle bakan gözlerimiz, her dönemde yeni kaynaklara, yeni bilgilere ve eserlere kavuşacaklarına inanıyorum. Hem tarihe kök salacaksınız, hem de çağın en önünde seyredenlere yetişme gayret ve çabasında olacaksınız. Başarılı sonuca giden yol kendini göstermiştir. Akıl, bilim, sanat, edebiyat, iman, gayret, feragat ve başarı.

Oğuzlama şairine yazılanlar:

"Ey Milli tarihimizin öğüncesi olan Gocul! Beni tıpkı sesi uzaktan hoş gelen bir davul gibi dinle. Tanrı seni, bizim esatirimizi yaratasın diye, kemal üze yarattı. Sen bizim Firdevsî'mizsin; başımızın altın tacısın! Sana kocamış, genç ve çocuklarımızın gönüllerinden selamlar olsun!

O kitabı, yani OĞUZLAMA'yı yazabilmek kolay bir iş değildir. Bir kimsenin böyle bir eseri meydana getirebilmesi için gençliğini ve göz nurunu bağışlaması icap eder.

Binlerce aferin ve minnet sana! Binlerce alkış ve saygı sana! Kalemnin alnından ve elinden her bakımdan

duyduğum hayranlıkla öperim.”

Şevket KUTKAN. Niğde'nin Sesi gazetesini. (Ötüken s:26)

“Basri Gocul, binlerce sene evvelki Türk'ü binlerce seneye uzanabilecek bir sesle diriltmektedir, konuşmaktadır.”

Muin FEYZİOĞLU. Filiz dergisi. (Ötüken, S:31)

Basri Gocul, Türk Milli Destanı Oğuzlama'yı yazarak ölümsüzlüğü yakalamış bir şairdir. Onu saygıyla ve sevgiyle, rahmetle ve minnetle anıyoruz.

Oğuzlama'dan örnekler: **DEDE KORKUT'A SESLENİŞ**

Mübarek elinden düşmemiş kopuz
En yüce gayeyle gayelenmişsin.
Bayındır çağını yaşarken Oğuz
“BAŞOZAN” olarak payelenmişsin.

Hikmet dolu sözlerin dillerde gezer
Ey anan herkesin “BÜYÜK” dediği!
İsmi taşıyan ölümsüz eser
Sayılır “TÜRKLERİN ALTIN BETİĞİ”

Soyunun anılmış alp erlerini
Öyle yönleriyle almışsın dile
Ki, tanıtmış değil benzerlerini
“Helen destancısı Homeros” bile!

Okuyan ODİSE VE İLYADA'yı
“Süslenmiş masal dese yerinde.

Gerçekten fazladır hayalin yeri
Tanrılar döğüşen metinlerinde.

Tanrı Tanrı olup insan insandır
Senin kitabında DEDE KORKUT'um.
Düşmanla cenk etmek kula has şandır,
Allah'a yakışmaz böyle bir tutum.
Basri Gocul
(Ötüken, s:47)

YELTEME

Kiyir kiyir kişneşiyor
Atlar yeri eşe eşe!

Gündoğusu kızıştı
Yayılalım dağa, taşla!

“Allah, Allah” naraları
Korku salsın uçar kuşla!

Bir uğurdan saldıralım
Çarpıyorken oklar döşe!

Gözümüzün peklüğinden
Düşmanların aklı şaşla!

Hanlar beyler aramızda
Emeğimiz gitmez boşa!

Can kaygısı çekmek olmaz
Yazılanlar gelir başla!

Kırılmakla tükenmeyiz,
Bakmamalı üçe, beşe!

.....

Basri Gocul (Ötüken, s: 491- 492)

TANRI'YA YAKARIŞ

Tanrımız! Yalvarırız, yoksulumuzu ondur,
Açın isteği azık, yalıncağınsa dondur!

Çoğumuzu azaltma, azımızı tüketme,
Yavrumuzu anasız, erlimizi dul etme!

Tanrımız! Ülkedeki atları üretesin,
Onlara içit olan suları gür edesin!

Bilirsindir, başkaca gerekecek bize ne,
Buyur ki, yerin yüzü yeşillikle bezene!...

Tanrımız! Dayancımız, güvencimiz kılıç salt,
Yurtta kılıç tutacak kol sayısını çoğalt!

Dahi sana karşı ki sevgimizden ötürü
Ordumuzu üstün kıl cenklerde gösgötürü!

Tanrımız! Yüzümüzü, saçımızı ak eyle;
Sonki durağımızı soysopça uçmak eyle!

◆ **Basri GOCUL**

AYRILIK

Ayrılık:

“Esen kal!” sesleri.

Ova:

“Dizgini sal!” sesleri.

Yollar:

“Sağı al!” sesleri

Yokuş:

“Kamçıyı çal!” sesleri.

Orman:

Kırılan dal sesleri.

Nâralar:

Uçuşan kartal sesleri.

Gece:

Nal sesleri...(s. 58)

(Türk Milli Destanı Oğuzlama'dan)

◆ **Basri GOCUL**

RÜZGÂR

Mesnevi’de gizlenmiş, Hüsn ü Aşk’ta aşikâr;
 Ruhumuzdan beslenen
 Esrârlı bir âlemin, habercisidir rüzgâr.
 Sanki elestten bana âşina olan bir yüz;
 Düşlerimde her gece durmaksızın ağlıyor,
 Nalişiyle kalbimi binlerce kez dağlıyor...
 Neden diyorum neden?
 Sesten ziyade hüznü hiç aklımdan çıkmıyor,
 Aynalarla bu gönlüm bir türlü barışmıyor.
 Beklemekte gözlerim uykuyu her saniye,
 İçimde çağlayanlar akıp durmakta yine.
 Söylesene Fuzuli,
 Firkâtin denizinde neden esmiyor rüzgâr?
 Kapıların ardında bizi korkutan ne var?
 Anladım ki sonunda,
 İnsanın kendisiymiş muamma olan duvar!
 Her fâni mezarını kendi eliyle kazar.
 Gönül kuşum yoruldu artık kaçacak yer yok!
 Hayallerimden başka yelken açacak yer yok!

◆ *Ali İhsan KOLCU*

ZAFERE DOĞRU

Dilimizde Tekbirler
 Koşun gelin yarenler
 Yolumuz Allah yolu
 Orda ereleler dolu
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

Mehterler köse vursun
 Alem Selama dursun
 Herkezler bilsin duysun
 Yollarımız Hak yolu
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

Dürüstlüktür gayemiz
 Sevgidir sermayemiz
 Birlikte Türkiyeyiz
 Hedefimiz kızıl elma
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

Tüm sistemler çökecek
 Hesaplar boşa çıkacak
 Bu Aşık haklı çıkacak
 Türkiyemiz şahlanacak
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

Sen susma söyle be dilim
 Bizlerde akılla ilim
 Gidenleri bırak gitsin
 Ufkumuz aydınlanacak
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

Ozan Safai boş konuşmaz
 Menfaatçiler onuşmaz
 Canımız kanımız feda
 Davamız Haktır satılmaz
 Vakit gelip yaklaştı
 Haydin zafere doğru

◆ *Borlu Ozan AŞIK SAFÂİ.*

GAZEL

Kalb münkesir olmuşsa eğer hâli yamandır,
Sevdaya düşen insanın ahvâli dumandır.

Müstağrak olup mihnete nâdânlar elinden,
Zâyi olan aklın sözü elbet hezeyandır.

Mevkî ve makam hırsına mağlup olan eşhas,
İdrâkini fâniliğe hasretmiş olandır.

Dostluk da umulmaz ümerâdan, vükelâdan,
Zîra gurebâ nâlesi bunlarca kemandır.

Biz bülbülüyüz köhne zamanın ki şu demde,
Âvâzımızın te'siri yok vakt-i hazandır

Hâk olduğumuzdan da haberdârız efendim,
Tenzîle ne hacet desem olmaz ki zebandır.

Ef'âlimizin ekseri nisyan ile isyan,
Lâkin şu ki en korktuğumuz sürç-ü lisandır.

Boş lâf ile öldürmeyelim ömr-ü kasîri
Elbetteki ahvâlimiz Allah'a ayandır.

◆ **İsmail Adil ŞAHİN**

RÜZGÂR HEP BÖYLE ESMEZ

Böyle esmez hep rüzgâr, hep rüzgâr böyle esmez
Bir seherden bir ufka, bir ufuktan bir sehere
Oyalan rüzgâr gibi, ekilen tohum yeşeren dal
Hep bir noktaya dikmiş gözünü,

Bıraktığın ize bak, bir iz bırakmışsan hakikate
Bir iz bırakmışsan insanlığa
Bütün didinmelerin gayesi budur
Budur esmesi rüzgârın
Yabayla atılan çec, rüzgârı seçilir
Tane, saman ve rüzgâr ne yaptığını bilir
Bilir hayatın anlamını, anlamını bilir hayatın.

Harman kurulmazsa,
Yaba neye yarar? Rüzgâr neye yarar?
Toprağa uzat elini, toprağı kucakla
Uzanan eli hiç boş çevirmez toprak.
2016

◆ *İsmail ÖZMEL*

DERGİ

ÖZEL SAYILARI

[14 Mayıs 2019]

Doğan HIZLAN

Dergilerin özel sayıları üzerine zaman zaman eğilirim.

Edebiyatın atardamarı dergilerdir. Bir yanıyla yeni ürünleri onlardan okursunuz, bir yanıyla geçmişin ustalarını anımsarsınız.

Sizi de yeni adlardan, akımlardan haberdar ederler. Geçmişin ustaları üzerine yazılar da onu yeniden okumanızı sağlar. Böylece genç kuşak da onların eserlerine ilgi duyar, eksiklerini giderir.

Bu ay hangi dergilere baktım:

Toplumsal Tarih

Kendi Kalemıyla Nâzım Hikmet

Andante - Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi

Sevgisi ve Sesiyle Yüreklere Dokunuyor: Serenad

Bağcan

Hece

Şiir Buluşmaları: Yücel Kayıran ile Felsefi Şiir'e Dair.

kitap-lık

Salâh Birsal 100 Yaşında

İnsancıl

Güngör Gençay (1934-2012)

Collection 75. Sayı

Şerif Antepli

*

ANADOLU'nun bazı kentlerinde çıkan dergileri büyük kentlerde bulmak mümkün değil.

Kitapçıların tezgâhlarında onlara rastlayamazsınız.

Dergilerin özel sayıları üzerine zaman zaman eğilirim.

Edebiyatın atardamarı dergilerdir. Bir yanıyla yeni ürünleri onlardan okursunuz, bir yanıyla geçmişin ustalarını anımsarsınız.

“Peyami Safa, o döneneme kadar edebiyatımızda hiç yapılmayan ve yazılmayan bir tarzı denedi. Server Bedi takma ismi ile polisiye romanlar yazdı.”

Bu dergilerin de işlevini, çabasını okurlara ulaştırma gereğine inanıyorum.

Bu dergilerden biri de Akpınar, 14 yıldır çıkıyor, 80'inci sayıya ulaştı.*

Derginin kapağında bir sunuş var:

Özlem: Şehir Kütüphaneleri

Peyami Safa Dosyası.

Peyami Safa, kendi romanlarının yanı sıra bugünlerde Server Bedi takma adıyla yayımladığı Cingöz Recai'nin serüvenleri ile de gündemde.

Yazı başlıkları şöyle:

Peyami Safa'nın Canan Romanının Çözümlemesi - Prof. Dr. Nurullah Çetin.

"Romanın konusu evlilik kurumudur. Tanzimat'tan beri Türk romanının en temel konularından biri evliliğdir.

Eser büyük ölçüde psikolojik bir roman. O yüzden iç çözümleme, iç konuşma, iç söyleşme ve bilinç akışı, dört ruhsal boyut sunuş yöntemi de zengin olarak kullanılmıştır."

Fikir ve Elem Âbidesi Peyami Safa - Abdullah Şatoğlu.

"Oğlu Merve'nin vakitsiz ölümü, Peyami'yi öyle derinden sarsmıştı ki, Merve'nin cenazesi, Şişli Camii'nden alınıp, Edirnekapı Şehitliği'ne götürülürken, tanınmış tarihçi Reşat Ekrem Koçu, kendisiyle aynı arabada bulunan Niyazi Ahmet Banoğlu ve Osman Atilla'ya:

- Çocuklar, demiş, mezarlığa sâdece Merve'yi değil Peyami'yi de götürüyoruz!"

Hâtıralar Işığında Peyami Safa - Doç.

Dr. Ramis Akbulut.

[21 Mart 1315/2 Nisan 1899-15 Haziran 1961]

Hayatın Zorluklarını Yazarak Aşan Edip Peyami Safa - İsmail Özmel.

"Peyami Safa, o döneme kadar edebiyatımızda hiç yapılmayan ve yazılmayan bir tarzı denedi. Server Bedi takma ismi ile polisiye romanlar yazdı."

Peyami Safa İçin Birinci Derkenar - İsmail Terzioğlu.

Peyami Safa İçin İkinci Derkenar - İsmail Terzioğlu.

*

(*) AKPINAR, yazışma ve yönetim yeri: Yeni Çarşı İş Merkezi B Bloku No. 115/Niğde.

ÇORAK EDEBİYATIMIZI YEŞERTEN HİKÂYESİ ÖMER SEYFETTİN

Hayrettin DURMUŞ

Ömer Seyfettin güçlü kalemıyla milletimizin ideallerini yaşatma sevdalısı olduğunu gösteren bir edebiyatçıydı. Hikâyelerinde düşünceye milli bir görüş açısı kazandırma konusunda titizlik gösteriyordu. Aynı zamanda dilde sadeleşmeyi savunan bir Türkçe sevdalısıydı.

Ömer Seyfettin Türk hikâyeciliğinde çok önemli bir isimdir kuşkusuz. Ömer Seyfettin'in eserlerinin bize kadar ulaşmasında şair, yazar ve edebiyat tarihçisi olarak bildiğimiz Ali Canip Yöntem'in emeğini de saygıyla hatırlamak gerekiyor. Onun yazdığı "Ömer Seyfettin ve Hayatı" isimli kitap olmasaydı belki de Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden mahrum olacaktık.

Ömer Seyfettin'in yaşadığı dönem (1884-1920) Osmanlı'nın en ıstıraplı yıllarıdır. Osmanlı'nın onurlu düşüşünün yaşandığı acı yıllarda doğmuştur o. Genç yaşta Balkan faciasıyla yaralanmıştır yüreği. Hatta Yanya Kalesi'nin savunması sırasında Yunana esir düşer. Bir yıllık esaretten sonra dönebilir İstanbul'a Ömer Seyfettin. Kabataş Lisesi'nde öğretmenliğe başlarken yıl 1914'tür. Birinci Dünya savaşının kızgın alevleri sarmıştır cihanı ve ne hazindir ki bu yangın külleri arasına şanlı cihan devletimizi de katacaktır...

Ömer Seyfettin "Kıssa-i Ömrüm" dediği hayatını anlatırken en çok çocukluk günlerinden bahseder. "Bir serçe sürüsü gibi cıvıdayarak" gittiği ilkokul günlerini unutamaz. Unutmadığı birisi daha vardır ki o da annesidir. Hangimiz unutabiliriz ki annemizi?

"Uykum yoktu, anneme bakıyordum. Yeşil başörtüsü başında, bu siyahımsı aydınlık içinde, bir hayal gibi hareket ederek Kur'an'ını aldı ve pencerenin kenarına, geniş sedire oturarak titrek ve hassas sesiyle okumaya başladı. Ruhumda derin bir şiir ve ürperme tesiri bırakan bu güzel sesi dinleyerek ve yavaş yavaş sallanan başının hafif

ahengiyle duasını seyre dalıyordum...”

Ömer Seyfettin güçlü kalemıyla milletimizin ideallerini yaşatma sevdalı olduğu gösteren bir edebiyatçıydı. Hikâyelerinde düşünceye milli bir görüş açısı kazandırma konusunda titizlik gösteriyordu. Aynı zamanda dilde sadeleşmeyi savunan bir Türkçe sevdalıydı. “Halit Ziya ve Cenap Şehabettin’in dili terkipli, cafcaflı” olduğundan makbul değil” derdi. Yakup Kadri ve Falih Rıfkı’nın dilini de “eski” bulurdu. “Bozukluğuna ve karışıklığına” rağmen Halide Edip’in dilini çağdaşlarına göre daha ahenkli bulurdu. Bugünün Türkçesi Ömer Seyfettin’e çok şey borçludur desek yeridir.

Kısacası Ömer Seyfettin, Osmanlı İmparatorluğu’nun felaketli günlerinde doğmuş, buhranlarla yoğrulmuş, verdiği mücadelenin zaferini göremeden, milletimizin felaketlerden bir türlü kurtulamadığına yana yana genç yaşta bu dünyadan göçmüş bir garip sanatçıdır. Vatanseverliği, dürüstlüğü, fedakârlığı anlatan hikâyeler bırakarak göçmüştür bu âlemden...

“Edebiyatımızın şiarı çok laf az eser” derdi hep. Yazdığı hikâyelerle çorak edebiyatımızı yeşerten, dilimizi şenlendiren bir yazardı.

Ömer Seyfettin’den bahsedilince nedense milli hikâyeciliğimizin 70’li yıllardaki temsilcilerinden Afyonkarahisarlı Mehmet Ali TAŞÇI’yı hatırlarım. O da gencecik yaşında veda

etmişti bu dünyaya. Bir bakıma Ömer Seyfettin’in kaderini paylaşmıştı.

Ömer Seyfettin’in “Bütün Eserleri”ni Ötüken ve Bilgi yayınevi topluca yayınlamıştı. Kahramanlar, Bomba, Yüksek Ökçeler, Yüzakı, Yalnız Efe, Falaka, Aşk Dalgası, Beyaz Lale, Gizli Mabet, Ferman, Efruz Bey, Topuz ve Başını Vermeyen Şehit hikâyelerini kitapçılarda bulmanız mümkün...

PEMBE İNCİLİ KAFTAN

“Kızılma” yolunu kapatan Zigetvar Kalesi’ni almak için canla başla savaşan yiğitleri, deli Hüsrev’i okurken kendinizi kalenin önünde bulacaksınız. Kaç kişi ihanete maruz kaldığı halde, öleceğini bile bile ölüm fermanını taşıyan sadakatin zirvesi Tosun Paşa olabilir?

Ömer Seyfettin’in hikâyelerine bir örnek teşkil etmesi bakımından Muhsin Çelebi’den bahsedelim isterseniz:

Osmanlı devleti Şah İsmail’e bir elçi gönderecektir. Gönderilecek elçinin cesur, gözü pek, ölümden korkmayan biri olması gerekir. Sarayda ve Enderun’da aranan kişi bulunamaz ve aranan elçinin halktan biri olan Musa Çelebi olduğuna sadrazam kanaat getirir. Musa Çelebi, ulu devlet için yapılması gereken bu tarihi vazifeyi kabul eder lâkin sade bir yaşantısı olduğu için üzerindeki kıyafetle gitmek istemez. Sadrazamın bütün ısrarına rağmen devletin verdiği parayı kabul etmez ve masraflarını kendisi karşılamaya karar verir. Elinde nesi var, nesi yok hepsini tüccarlara rehin vererek onlardan on bin

altın alır. Kumaşı Hint'ten, incileri Venedik'ten göz kamaştıran bir kaftan diktirir kendisine.

Muhsin Çelebi Tebriz'e vardığı zaman herkes şaşkınlıkla bakar. Ömürlerinde böylesine görkemli bir kaftan görmemişlerdir çünkü. Şah İsmail'in huzuruna girilir. Herkes Şah'ın ayağını öperek , önünde iki büklüm olacak bir Osmanlı elçisi beklerken Muhsin Çelebi padişahın mektubunu öperek Şah'a uzatır. Ayakta dimdik durmaktadır. Osmanlı'nın bu ulu çınarını gören Şah'ın beti benzi sararır. Osmanlı'nın bu haşmetli elçisine oturacak yer bile göstermezler. Muhsin Çelebi sırtına giydiği sekiz bin altın değerindeki kürkü yere serer ve üzerine oturur. Söyleyeceğini söyler ve geldiği gibi kimseden izin istemeden azametle kalkar kapıya yönelir. Tam çıkmak üzereyken Şah'ın askerleri arkasından koşarak "Kaftanınızı unuttunuz" deyince Muhsin Çelebi tarihi cevabı yapıştirir. "Biz öylesine büyük bir millet, onurlu bir devletiz ki, bir Türk asla yere serdiği şeyi alıp da sırtına giymez."

Muhsin Çelebi dönüşte borcunu ödeyemez ve her şeyine tüccarlar tarafından el konur. Ömrünün sonuna kadar pazarcılıkla geçinen bu büyük zâtın hikâyesinden alınacak çok dersler var.

Ömer Seyfettin sahipsiz bir kimse gibi tek başına ölse de, vücudu kadavra olarak kullanılmak istense de o sahipsiz değildi. Bütün garipliğine rağmen artık onu herkes tanıyordu ve hikâyeleriyle aramızdaydı. İnaniyorum ki yüzyıllarca yaşayacak.

DERKENAR

İ. TERZİOĞLU

AĞRI'DAN bir demet kitap geldi, hepsi de İsmet Alpaslan imzalı. Okumadan olmaz, vatan sevgisiyle çırpınan mısralar. Tebrikler sevgili Alpaslan.

1. Ağrı Efsaneleri. İzmir-2010

2. Ağrılı Şair Yazarlar. İzmir-2012

3. Ağrı Üzerine Şiirler. İzmir-2010

4. Üç Otuz Altı. Rubailer. İzmir-2011

5. Muğdat Aklıfazla. Ağrılı Doğu. Hazırlayan: İsmet Alpaslan

6. Elveda Demokrasi. İsmet Alpaslan (Garip Ozan). Şiirler. İzmir-2018

7. Zaman Beni Tanımadı. Ayaz Erdem. (Ayazî), Monografi. Hazırlayan: İsmet Alpaslan. İzmir-2018

BALIK GÖLÜ

Ördek, martı sesleri duya duya,

Sanki gökteki renk akmış suya...

Çevrende olsaydı beş on ağacın

Gören derdi: Gerçek mi , yoksa rüya!...

◆ *İsmet ALPASLAN*

DİYADİN'E GİDELİM

Gel seninle antik kent Diyadin'e gidelim..

Meya'ya, Tendürek'in eteğine gidelim...

Davut, Yılanlı, Köprü... kaplıcalar diyarı

Muratbaşı'na, Kudret Köprüsü'ne gidelim...

◆ *İsmet ALPASLAN*

ROMANLARINDAKİ ŞAİR SEVİNÇ ÇOKUM

Doç. Dr. Ramis KARABULUT

Şu fanî hayatı daha yaşanır kılan şairlere ve yazarlara çok şey borçlu olduğumuzu itiraf etmeliyiz. Bu bağlamda Sevinç Çokum'u Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı içinde ayrı ve müstesna bir yere koymamızı gerektiren sebepleri şöyle sıralayabilirim:

1. Türkçeyi ve Türkçenin ifade kabiliyetini zenginleştiren tutumu övgüye layıktır.

2. Zarif ve nezaketli üslûbuyla yakın dönem edebiyatımızın bir kısım kirli ve bayağı söylemlerinin dışında kalmış olması takdire şayandır.

İnsan felsefesi, insanı "sanat yapan varlık" olarak tarif eder. Sanat Felsefesi de bu tariften yola çıkar. İnsanı diğer canlılardan ayıran, Allah'ın insanoğluna verdiği bu özellikler sayesinde ki fanî varlık âlemi biraz daha güzelleşir, biraz daha yaşanır ve katlanır hâle gelir... Sanat ve sanatçı bunun için çok önemli ve özel bir insandır.

"Yapıp eden ve bunun bir devamı olarak sanat yapan varlık olan insan/sanatçı olmasaydı dünyamızda hiçbir gelişme, düzen, intizam, güzellik olmazdı. Hiçbir medenî gelişme görülmezdi. İşte bu bağlamda güzel sanatlar içinde "edebiyat" sanatının değeri diğerleriyle kıyaslanamayacak kadar başkadır. Çünkü hiçbir edebiyat kadar tek başına insanı, iç ve dış dünyasıyla kuşatamaz, ifade edemez. Bunun için Haşim'in

Uzak

Ve mâî gölgeli bir beldeden cüdâ kalarak

Bu nefy ü hicre müebbed bu yerde mahkûmuz

dediği şu fanî hayatı daha yaşanır kılan şairlere ve yazarlara çok şey borçlu olduğumuzu itiraf etmeliyiz. Bu bağlamda Sevinç Çokum'u Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı içinde ayrı ve müstesna bir yere koymamızı gerektiren sebepleri şöyle sıralayabilirim:

1. Türkçeyi ve Türkçenin ifade kabiliyetini zenginleştiren tutumu övgüye layıktır.

2. Zarif ve nezaketli üslûbuyla yakın dönem edebiyatımızın bir kısım kirli ve bayağı söylemlerinin dışında kalmış olması takdire şayandır. Bu bağlamda ayrıca her hangi bir politik saplantı, ideolojik ve güdümlü bir edebiyat

yapmamış olması da takdirle karşılanmalıdır.

3. İlk romanı Zor (1977)'dan son romanı Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düşün (2017)'e kadar her romanda gerek konu gerekse de kurgu tekniği ve anlatım bakımından bir adım daha ileri giderek sanatını sürekli yenilemesi ve geliştirmiş olması onu, edebiyatımızda örneğine az rastlanır bir sanatçı yapar.

4. Eserlerinde "Göktürk Kitabelerinden - Behçet Necatigil şiirlerine kadar" Türk Edebiyatına dair bilgi ve kültür birikimini sanatçı kişiliğiyle birleştirmiş olması yine onu müstesna bir sanatçı yapmaktadır.

Çokum, hikâye ile sanat hayatına atılmış, bu arada az sayıda da olsa bazı şiirlerini Başkent Gazetesinde (1972) yayımlamıştır. Bunları ve başka bazı şiirlerini de bugün şahsi internet sayfasında yayımlamaktadır.

Sanatçı 1970'lerin sonlarından itibaren romana yöneldikten sonra hikâyeciliği ve şairliğinin romancılığının çok gerisinde kalmış olduğu görülmektedir. Hatta kaynakların çoğunda şairlik yönünden hiç bahsedilmez.

Çokum'un 1972 yılında Başkent Gazetesinde yayımladığı bir şiiri:

KİM

Ürperir yalnızlığı sokakların

Dökülür mayıs karanlığı biteviye

Bir çılgılıkta bölünür orta yerinden
ilk yaz

Bu hüznü ne?

Bu tutsaklık niye?

Kim vuruyor sessizliğin kapılarını?

Sanki bin kişinin soluğu var içimde

Kâğıtlarda bulanık, belli belirsiz

Bu yağmur ne?

Bu korku niye?

Her gece aynı anda gelip de geçen
tren

O uzun gülüşlerin ansızın çiğnenişi

Kim yakarır ellerime

Kaçak ve yorgun

Ne diye?

Sevinç Çokum

(13 Eylül 1972 Çarşamba, Başkent Gazetesi)

Çokum'un romanları üzerine yaptığımız bir inceleme sırasında gördük ki, romanlarında yer verdiği şiirlerinin müstakil olarak yayımlanmış olanlardan birkaç kat daha fazladır. Âcizane teklifimiz şudur ki, bu şiirler sanatçı tarafından düzenlenerek yayımlanırsa bir şiir kitabı ortaya çıkmış olacaktır.

Çokum, ilk dört romanında şiirlerini esere yerleştirmek gibi bir tutumu yoktur. Bu durum Karanlığa Direnen Yıldız'dan itibaren görülmeye başlıyor. Bu eserle birlikte romanlarda bu şiirler bazen epigram olarak, bazen kurgunun bir parçası olarak metin içinde kullanmıştır. Bu husus "metinlerarasılık" meselesi midir? Değil midir? Tartışılır. Çünkü onun Yunus Emreden Behçet Necatigil'e, hatta

anonim halk şiirine kadar (Türkü-mani-düzgü gibi) diğer edebî metinlerden yararlanmış olması doğrudan "metinlerarasılık" meselisidir. Oysa kendi şiirlerini romanlarında kullanması bizce daha farklı bir durumdur. Bu bize biraz türler arası geçişkenlik gibi gelmektedir ve türler arasına kesin çizgiler koyulamayacağı fikrini uyandırmaktadır. Çünkü gelişimine devam eden türler arasına kesin çizgiler konulamaz, yani bu türler kesin hatlarla ayrılamazlar.

Bizim asıl üzerinde duracağımız konu Çokum'un romanlarının gölgesinde kalmış şairliği ve bu eserlere yerleştirdiği şiirleridir. Bu şiirlerin romanlarda iki şekilde kullanıldığını görmekteyiz:

1. Epigram olarak romanların girişinde ve bölüm başlarında kullanılan şiirler,

2. Kurgunun bir parçası olarak metin içinde roman kişilerine söyletme şeklinde kullanılan şiirler.

1. Epigram olarak romanların girişinde ve bölüm başlarında kullanılan şiirlerinden bir kaçışunlardır:

Zamanı gelince düşer

Ağaç kabuğu...

Ya da sen kazıyıp alırsın.

Altında parlak rengiyle

Yeni bir deri, hiç okunmamış.

Okursun...

S. Ç.

(Lacivert Taşı, giriş)

Hangi solfej çizgisinde kaldık?

İçimin noksan sayfalarını bir bilsen...

Geç oldu belki. Dışa vurum için.

Karşı çıkışlı bir şarkı olacak bu, olsun...

(Çok Yapraklı İlişkiler, s. 196)

Savaş yılmı kahramanın gözleriyle bakardın

Hangi dünya sonlarına takılıydın gözlerin?

Ondan mıydı yüzündeki sonbahar

Tebessümlerin gün batımı?

Ondan mıydı bu kayboluşlar? (Sokak Çocuğu Sonsuz)

(Arada Kalmış Tebessüm, 24)

Ben uyurdum durulmuş denizlerde, sen ağlardın

Yüzün yoktu karanlıklarda, ağlardın...

S.

(Tren Burdan Geçmiyor, s. 7)

Çadır Dağ dumanlı ve karlı

Akmescit'in dalgın bir ânı;

Akşama karıştım Canay atımla

Gündüzüm güneşim uzakta kaldı.

(Gözyaşı Çeşmesi, 80)

2. Kurgunun bir parçası olarak metin içinde roman kişilerine söyletme şeklinde kullanılan şiirler:

Deli Zamanlar'da ben anlatıcının

okuduğu şiir şöyledir:

Akşamın garipliği kol geziyor yine.

Yine silahlı köşebaşları

Yağmurlar kurşunî... Ben dolunay
arıyorum gökte

En irisinden en sarısından

Boşu boşuna, bir dolunay

Bu sönmüş gecenin bekçisiyim ben

Akşamın garipliği kol geziyor yine.

(Deli Zamanlar, s. 106)

Bu şiirlerin neredeyse tamamı ölçüsüz - kafiyesiz serbest nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Şiirler, dikkatle okunduğunda I. ve II. Yeni şiirinden; Cahit Sıtkı ve Necatigil'den izler taşıdığı açıkça görülür. I. Yeni şiirindeki gibi açık ve yalın bir üslupta olanlar yanında, II. Yeni şiirinin anlamı kapalı soyut imgelerinden de izler taşıyan şiirler de dikkati çekmektedir. Örneğin bir sokak çocuğunun dünyası onun içinde bulunduğu çevrenin dolaysız ve yalın bir üslubuyla, yani sokağın diliyle verilmektedir. I. Yeni şiirindeki gibi yer yer argoya kaçarak kurgulanmış bir kişiliğe şiir söyletmesi yazarın yine kurgu tekniğiyle ilgili olduğu gibi kendi şair yönünü de gösterir:

Kağsadam ben abiler

Güneş erken vurdu tenime. Don vurdu
zamansız.

Döktüm her bir çiçeğimi, İstanbul'un
ibne sokaklarında

Saf ve cengâver yanımda kalmadı.

Satır vurulmuş kanatlarıma bir kez

Bacaklarından tutulup tersine
tersine

Halk pazarlarında dolaştırılan

Tavuklar gibi henüz diriye.

Mangallara hazırlandım, aşüfte
ellerde bir zaman

Nayeti ben de insandım

Ben de insandım abiler...

(Tren Burdan Geçmiyor, s. 205).

Yine Feridun 27 Mayıs İhtilali
sonrasının karanlık bir gecesinde şu şiiri
okur:

Hiçbir şey anlamlı değil

Söylenmemiş söz,

Yazılmamış sayfa kadar...

Çünkü ne zemine

Ne de zamana sığar

O büyük engin duygu.

Sanki yelken açmış bir tekne

Yalnızlığın beyaz kumaşından

Bir çalkantılı suda tek başına,

Gider de gider.

Sanki karanlığa direnen bir yıldız,

Güçlü ve parlak

Geleceğe tutkun, geleceği bekleyen

Hiçbir şey anlamlı değil

Söylenmemiş söz

Yazılmamış sayfa kadar

(Karanlığa Direnen Yıldız, s. 270, 293,
303)

Bu şiirde de dikkat edilirse II. Yeni
şiirini andıran somuttan soyuta kaçan bir
söyleyiş hâkimdir.

Hangi solfej çizgisinde kaldık?

İçimin noksan sayfalarını bir bilsen...

Geç oldu belki. Dışa vurum için.

Karşı çıkışlı bir şarkı olacak bu, olsun... (Çok Yapraklı İlişkiler, s. 291)

Bu mısralardaki soyut imgelerin "bilinçaltı" ile ilgili olduğunu da şair Çokum, ayrıca vurgulamaktadır.

Yazar, Karanlığa Direnen Yıldız romanının başkişisi Feridun'un Ümit Yaşar Oğuzcan'ı çağrıştıran bir şiir mırıldandığını belirterek şu şiiri onun ağzından verir:

Deniz kıyılarında sana uzaktan bakmayacağım...

Bizi kara asfaltlar ayırmayacak kör olayım.

Nerde olsam bulacağım seni...

Yorgun gövdem aramaktan usanmayacak

(Karanlığa Direnen Yıldız, s. 139)

Ayrıca yazarın şair mizaçlı roman kişisi gence, şiirinin kimin şiirine benzediğini söyletmesi de ilginç bir yaklaşım tarzıdır.

Gayet tabii olarak bu şiirlerin temleri elbette yer aldıkları romanların konuları ve kullanıldıkları bağlama göre şekillenmiştir. Bunun için romanlara paralel bir şiir külliyatı oluşmuştur diyebiliriz. Yine dil ve anlatım konusu da romanlarla paralellik göstermektedir. Söyleyen öznenin kimliği ve kişiliğine göre dil ve üslup değişmektedir.

Çokum'un şiirleri, sesli

okunduğunda daha belirgin olarak görülmektedir ki hitabet ton ve üslubunda bir söyleyişe sahiptir. Yer yer lirik söyleyişler de kendini göstermektedir. Bu lirik söyleyişlerden birine örnek olması bakımından son romanı Gözyaşı Çeşmesi – Kırım'da Son Düğün romanındaki örnekler:

Geceye gizlendikçe gölgem

Aslım ortada yazık ki...

Sensin büyüyen kalbimin kuyusunda

Dilara... Şifa çiçeği. (Gözyaşı Çeşmesi, 242)

Eksilen nedir bizde, sahip oldukça

Sahiplik ne ki, rehindedir her şey

Gam kadehini doldururlar sen içtikçe

Yoksa kimi bekler bu uzun ve boş masa? (Gözyaşı Çeşmesi, 291)

Güneşim söndü...

İhlamurlar, ardıçlar ferahlatmıyor Dilara

Hoş kokulu çiçeklerimiz bilmem ki nerede?

Belki diyorum açarlar

Bir gün yine...

Bahçesaray'da... (Gözyaşı Çeşmesi, 397)

Çokum'un bu şiirinde de yine egemen duygu acı ve hüznün. Zaten estetikçilerin çoğuna göre de sanatın temelinde hüznün vardır. Çokum da zavallı kadınların, gençlerin, çocukların şiirini yazmıştır. Kendisine Türk kültür, dil ve edebiyatına katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunuyorum. Daha nice eserler vermesi dileğiyle uzun ömürler diliyorum.

ÖLÜMÜNÜN 40. YILINDA İHSAN HİNÇER'İ ANMAK

Abdülkadir GÜLER

Sözün özü: Araştırmacı yazar, folklorumuza gönül veren ve bu yolda uzun yıllar TFA dergisiyle yaklaşık 30 yıl hizmet eden İhsan Hınçer, halk edebiyatı coğrafyasında adı her zaman gururla anılacak bir milli değerimizdir. Aramızdan ayrılışının 40. Yılında saygıyla, rahmetle anmak bana gurur ve onur veriyor.

Folklorcu (Halkbilimci) yazar İhsan Hınçer aramızdan ayrılmış 40 yıl oldu. Yarım asra yakın bir zaman dilimi. O folklorumuzun tanınmış köşe taşlarından biri idi. İstanbul'da Büyükşehir Belediyesi'nde görev yaparken " Türk Folklor Araştırmaları "adını taşıyan geniş kültürlü kalıcı ve nitelikli bir dergi çıkarıyordu. Ben folkloru sever olarak İhsan Hınçer'i bu dergi (TFA) vasıtasıyla tanıma fırsatını buldum. 7 Temmuz 1974 tarihinde Ankara'da Türk Dil Kurumu'nun XIV. Kurultayı vardı. Bu toplantı sırasında Ahmet Kabaklı, Cahit Külebi, Şahin Kayadil, Talip Apaydın, Hikmet Dizdaroğlu, Tahir Kutsi Makal, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Kerim Aydın Erdem, Nail Tan, Ayhan İnal, Kâmil Toygar, İbrahim Minnetoğlu, İrfan Ünver Nasrattınoğlu, İhsan Hınçer ile bizzat görüşme ve yüz yüze gelme fırsatını buldum. İkinci görüşmemiz (22- 25 Ağustos 1976) yılında Kırşehir'de yapılan Ahi Evran sempozyumunda, Halk Oyunları Şöleninde yine bir kez daha bir araya gelme olanağını buldum. Yukarıda adını saygıyla andığım folklorcu yazarların çoğu bugün yok aramızda, onları da saygıyla anıyor ve yaşayanlara da sağlıklı günler diliyorum.

İhsan Hınçer, hal-hatır soran, cana yakın, sevecen bir insandı. Zaman zaman Mardin Folkloru ile ilgili yazılarımı dergisine gönderiyordum. Bunların çoğu da yayımlandı. Bana gönderdiği bir mektubunda aynen şöyle diyordu: " Mardin ile ilgili Folklorik yazılarınızı bekliyorum " diyordu. Ben de ondan cesaret alarak Mardin ve Yöresini ait folklorik ürünleri araştırıp tespit ettiklerimi Mardin Folkloru, Gelenekleri -Görenekleri" konulu yazılarımı onun çıkardığı Türk Folklor Araştırmaları dergisine gönderiyordum.

Folklor (halkbilimi) tadını bu adı geçen dergiden alğımı itiraf etmek isterim. Türk folkloruna yazılarıyla hizmet eden birçok tanınmış folklorcuları bu dergi kanalıyla tanıdığımı, değerli yazılarını severek okuduğumu ve onlardan çok değerli, kalıcı bilgiler öğrendiğimi söylemek isterim. Bundan dolayı cümlesine sonsuz teşekkürlerim vardır. Doğrusu İhsan Hınçer'e minnettarım. Onu saygıyla ve rahmetle anmak benim için bir vefa borcudur.

Yaklaşık 30 yıl Halk bilimcilerini bağrında yaşatan TFA dergisinin (evimin kitaplığında ciltli olarak bulunuyor. (Mart 1969, Sayı: 236 / Ocak 1980, sayı: 366 sayısına kadar), çok önemli bulduğum bu folklor dergisinin (5 Adet cildi), halen evimin kitaplığının başköşesinde bulunmaktadır. Bunlar çocuklarıma, yakınlarıma ve folklor dünyasına sevdalı olanlara bırakacağım en önemli bir folklor / halkbilim hazinesidir.

İhsan Hınçer'in ilk yazı yaşamına şiirle başladığını ve bu konuda bir kaç şiir kitabının da yayınladığını öğreniyoruz. (TFA Bora Hınçer Kasım 1979, Sayı: 364)

Sözün özü: Araştırmacı yazar, folklorumuza gönül veren ve bu yolda uzun yıllar TFA dergisiyle yaklaşık 30 yıl hizmet eden İhsan Hınçer, halk edebiyatı coğrafyasında adı her zaman gururla anılacak bir milli değerimizdir. Aramızdan ayrılışının 40. Yılında saygıyla, rahmetle anmak bana gurur ve onur veriyor. Bu konuda yazma fırsatını veren folklorcu

(halkbilimci) Sayın M. Sabri Koz'a da teşekkürlerimi sunuyor ve bu alanda emek verenlere selam olsun diyorum.

İhsan HINÇER için daha önce yazdıklarım:

1- Abdülkadir Güler, Folklor Deyince Akla İhsan Hınçer Gelir, İhsan Hınçer'in Folklorumuza Katkısı, Devrim Gazetesi, Ankara / 28 ŞUBAT 1980 Perşembe, Sayfa: 6

2- Abdülkadir Güler, Milliyet Blog Vefatının 36.Yılında İhsan Hınçer'i Anmak, 04 Aralık 2015

3-Abdülkadir Güler, Folklorcu İhsan Hınçer'i Anıyoruz, Güney Hâkimiyet Gazetesi, Adana 01 Şubat 2016.s.2

4-Abdülkadir Güler, Milliyet Blog, Ölümünün 40.Yılında İhsan Hınçer'i Anmak, 13 Nisan 2019

5-Abdülkadir Güler, Ölümünün 40.Yılında Folklorcu İhsan Hınçer'i Anmak, Söke Ekspres, 16 Nisan 2019.s.4,

NOT: Türk futbolunun efsane isimlerinden Fenerbahçeli Sinyor Lakaplı Can BARTU' yu (83) öbür aleme uğurladık. Yolu açık ve aydınlık olsun. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun... Tüm sevenlerine baş sağlığı diliyorum.

NİĞDE VE BEN

Adil İZCİ

Bunca yıl içinde bunca kentte nice bağlar gezdim gördüm; en güzelleri hâlâ Kayardı ve Tepe Bağları gibi görünüyor gözlerime. Sanki başka hiçbir bağda ağaçlar oralandakiler kadar güzel ve ürpertici hışırdamadı. Sonra rüzgâr ile yağmurun ne kadar iyiliksever olduklarını oralarda öğrendim ben. Berrak akarsular ne çok geçti yanı başımdan. Ne çok rüyalar gördüm onlara bakarken. Pınarlara eğilip avuç içinden su içmenin güzelliği de o yıllardan kalma; “su gibi aziz ol!” sözü de. (Ne zaman bu sözü duysam nasıl güzel aydınlıklar düşer içime! Bir de rahmetli babamın sesi!)

“Nüfusa kayıtlı olduğum yer” Maraş; ama ben Niğde’de doğdum büyüdüm. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi... orada okudum. 12 Ekim 1972 Perşembe günü annem ve Defterdarlık Sicil Şefliği görevinden emekliye ayrılan babamla (eskilerden herhalde anımsayanlar olur; Kemal İzci’ydi adı) yıllardır hasretini çektikleri sılaya dönerken aslında kendi gurbetime çıktığımın ayrımında bile değildim. Denklerin birinin üzerinde ikindi, akşam ve gece göklerine baka baka yolculuk ederken de, sabaha yakın bir saatte uzun yıllardır yolumuzu gözleyen dede evlerinden birine geldiğimizde de ne heyecanlar ne sevinçler içindeydim. Toyluk işte!

Bir iki ay sonra yüksek öğrenim için Ankara’ya adım attığımda da henüz bir şeyler anlamış değildim. Gerçeğin ne zaman ayrımına vardım; şimdi elbette çıkaramam. Ne var ki Niğde’den gelen bir mektup, kitaplarımdan herhangi birinin sağ üst ucunda edindiğim yer olarak Niğde kaydını görmem ya da Niğdeli bir tanış... böyle şeyler içimi kabartıveriyordu hemen.

Nereli olduğum sorulduğunda “Maraşlı!” diyor; hemen ardından da mutlaka eklemek isteği duyuyordum: “Ama Niğde’de doğdum. Liseyi bitirinceye kadar da orada yaşadım ben...” Yeni çevrem içinde kırk yılda bir de olsa Niğdeli ya da Niğde’yi bilen biri çıkarsa dünyalar benim oluyordu. (Bu deyimi bir gün bir yerde “kırkta yılda bir” biçiminde duyarsanız, bilin ki kullanan kişi Niğdelidir!)

Şimdi anlıyorum ki çok fazla dayanamamışım gurbete de sık sık Niğde’yi anmaktan medet umar olmuşum. Sonra anmak da yeterli gelmemiş; üçer dörder yıl aralıklarla kısa sürelerle de olsa -bir iki günlüğüne- Niğde’ye koşmaya başlamışım. Nitekim üç upuzun yıl aradan sonra 2007 Ağustosunu bitmeden birkaç günlüğüne yine oralara

düşürdüm yolumu. Sonra da 2009 Nisanında, “Eski Bir Niğde” kitabımı hiç değilse bazı eşe dosta, değerli büyüğüme sunmak üzere... 2010 yazında, bir kez 2012 güzünde, 2014’te, 2017’de, en büyük ablam hasret gidersen diye 2018’de...

Peki ayrılalı kırk yedi yıla yakın bir zaman olduğu halde bu kent neden hâlâ böyle kendisine çekiyor beni? Haber bültenlerindeki hava durumuna kadar pek çok şeyini neden hâlâ merak ediyorum? Oradan gönderilen herhangi bir şey neden bir tür kutsallık ediniyor?

Tözümü mü diyeyim benliğimi mi; orada edindiğimden elbette. Haydi övünmek gibi olsun; Niğde’nin taş ahşap karışımı evlerinde büyüdüm: Heliklerin zamanla düşmesi sonucu oluşan boşluklarını kuşların yuva edindiği evlerinde... Demek kuşlarla bir aileden oluşum o zamanlarda başlamış. Ahşap balkonlarında ya da otların çimenlerin üzerinde gökyüzünü çoooookey seyre daldım. Gündüzlerim o evlerin “hayat”larında geçti. (Evlerinin önündeki küçük avlulara “hayat” derlerdi Niğdeliler. Gündüzlerini hatta gecelerini orada geçirirlerdi hava güzelse. Bundan daha güzel nasıl bir ad verilebilirdi ki o avlulara: “Hayat” (Sırf bu güzelliği sürekli usumda -aklımda- tutabileyim diye bunca zamandır kullandığım “yaşam” sözcüğünden sanki vazgeçtim ya!)

Doğa diye sonsuz bir güzellik olduğunu ilk orada ayırt ettim ben. Bahçelerin bağların sonsuz güzelliğini...

erik badem kayısı elma çiçeklerini... kır menekşelerini... nergisleri... ballı babaları... otları... yoncaları... çayırları... hepsini ilk orada ayırt ettim. Bunca yıl içinde bunca kentte nice bağlar gezdim gördüm; en güzelleri hâlâ Kayardı ve Tepe Bağları gibi görünüyor gözlerime. Sanki başka hiçbir bağda ağaçlar oralandakiler kadar güzel ve ürpertici hışırdamadı. Sonra rüzgâr ile yağmurun ne kadar iyiliksever olduklarını oralarda öğrendim ben. Berrak akarsular ne çok geçti yanı başımdan. Ne çok rüyalar gördüm onlara bakarken. Pınarlara eğilip avuç içinden su içmenin güzelliği de o yıllardan kalma; “su gibi aziz ol!” sözü de. (Ne zaman bu sözü duysam nasıl güzel aydınlıklar düşer içime! Bir de rahmetli babamın sesi!)

Ne evlerini anlatmakla bitirebilirim ne de doğasını. İnsanlarını da elbette: Araya kırk yedi yıla yakın bir uzaklık girmiş olsa da hâlâ ne kadar çok özlediğim var içlerinde. Hemen hepsi de çat kapı gideceğim kadar senli benli. Hemen hepsi de daha hal hatır arasında aç mıyım tok muyum; yatacak yerim yurdum var mı; bir solukta bütün bunları soracak kadar sevecen. Ağaçta asmada o günlerde ne varsa birer birer sunacak kadar cömert. Bu cömertliği ta çocukluğumdan beri bilirim ben. Annem beğendi diye konu komşudan, eş dosttan evimize az mı sakı taşıdım kollarım kopa kopa? Şimdi Edip Cansever’in o ünlü dizelerini nasıl yinelemem: “Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte / Sen de bir

başkasına veriyorsun daha güzel / O başkası yok mu bir yanındakine veriyor / Derken karanfil elden ele.” (Çiçeklerin böyle böyle de sonsuzlaştığını yine Niğde’de öğrendim ben.)

Dinginlik... o da Niğde’nin doğasından hiç ayırımına bile varamadan edindiklerim arasında. Şiir ve denemelerimde zaman zaman vurgulandığı üzere gerçekten belirgin bir dinginlik kokusu varsa o da öncelikle oradan. 1950’li, 1960’lı yılların Niğde’sinde büyürken o süregelen duyguyu edinmemek olası mıydı? Bugün de diyelim Kayardı ya da Tepe Bağları dünyamızın yine en dinginlik verici yerlerinden benim için. O bağlarda sonranın kof zamanları için meğer ne kadar çok güzel rüya edinmişim...

Belleğimde mahalleleri... sokakları... çarşı pazarı... istasyonu... mevsimleri... çoktan tarihe karışmış (kiraz) cumaları... türküleri... deyimleri... (Birini söyleyivereyim mi şuracıkta: Niğdeliler, aya “fukara lambası” derlermiş bir zamanlar. Kısacık bir şiir değil mi bu? Bir şiir kitabına ad olacak kadar da güzel. Bir gün o adla bir kitabım olur mu bilmem?) daha nice şey, karmakarışık bir halde üsteliyor “yazılabilmek” için. Ne var ki... Açınayım: Bir kaçış bu. Çünkü söze her yeniden döndüğümde gözlerim dolmaya başlıyor. Biliyorum ki Niğde bundan sonra da öncelikle gözlerimin doluluğu olarak yaşayacak bende. Ve ömrümce bir şeyini... bir şeyini daha yazmaya çalışacağım. Bundan özge ne gelir elimden?

AYDINLIK

Odam aydınlık dolu her gün,
 Güneşin aydınlığıyla
 Dinlerim saatlerce
 Gece de aydınlıktır odam
 Sessizlik, köşede oynar
 Aydınlık ayrılmaz odamdan
 Sarılırim sabaha kadar
 Benimle çıkar sonra yola
 Taşırım gittiğim yere
 Kalbimle beraber
 Yalnız tek bir sıkıntım var;
 Uyuyamam sevmekten çoğu gece
 O ise uyur birdenbire
 Yasladığımda sırtına başımı,
 Sessizlik doğar aklıma
 İkisi de masum
 Devam etsin benzerlikleri,
 Dilerim sonsuza kadar

◆ **Kerem YILMAZ**

NİĞDE SANAT GALERİSİ AÇILDI

12 TEMMUZ 2019

ULUSLARARASI RESİM SERGİ NİĞDE SANAT GALERİSİNDE AÇILDI...

Uluslararası resim sanatçısı hemşerimiz ressam Safa Büte'nin öncülüğünde 14 ülkeden 56 sanatçının katıldığı uluslararası resim sergisi 12 Temmuz 2019 günü, perşembe pazarında

bulunan Ermeni Kilisesinde Vali Yılmaz ŞİMŞEK'in katılımıyla sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Sergi 14 gün süreyle açık kalacaktır.

Resim Sergisini gezen ziyaretçilerden bir grup.

TÜRK MİLLÎ DESTANI

OGUZLAMA

BASRİ GÖCÜL

9 771306 373006

81.SAYI 10 TL
AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE